

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

Omul viitorului se află printre noi

de P. Granea
(pag. 4-a)

Venind dinspre Vnukovo...

de Victor Vintu
(pag. 7-a)

Sărbătoare a culturii și prieteniei

Ne aflăm în frumoasa dumneavoastră țară doar de câteva zile. Dar și în acest scurt răstimp noi am putut să ne convingem de marile transformări care s-au petrecut aici, de uriașele succese obținute de poporul român sub conducerea înțeleaptă a Partidului Muncitoresc Român.

Delegația noastră, care a sosit în România pentru a lua parte la „Zilele culturii și artei bieloruse” a fost primită pretutindeni cu entuziasm, cu căldură. Ne-am convins și cu acest prilej că poporul român nutrește față de poporul sovietic sentimente de sinceră și caldă prietenie.

Prietenia aceasta are vechi tradiții. Ea a ajuns la o mare înflorire după eliberarea României de sub jugul fascist și se dezvoltă an de an sub soarele luminos al internaționalismului proletar, al comunității de convingeri și idealuri.

Schimbul de delegații, traducerea și editarea celor mai bune lucrări literare românești în U.R.S.S. și a celor mai bune lucrări literare sovietice în România, prezentarea de filme, schimbul de lucrări științifice și de experiență în muncă, ajutorul reciproc dezinteresat — toate acestea întăresc prietenia popoarelor noastre frățești și le ajută în lupta pentru construirea viitorului luminos al socialismului și comunismului, unesc forțele lor în lupta pentru pace în lumea întreagă.

„Zilele culturii și artei bieloruse” care au loc acum în țara dv. și „Zilele culturii românești” care vor avea loc în luna august a acestui an în Republica Sovietică Socialistă Bieloruse, vor aduce o importantă contribuție la opera de întărire continuă a prieteniei dintre popoarele noastre, vor da posibilitatea să cunoaștem reciproc mai îndeaproape viața și realizările harnicelor noastre popoare.

Pentru a participa la „Zilele culturii

M. A. MINKOVICI
prim adjunct al ministrului Culturii
al R.S.S. Bieloruse

și artei bieloruse” au sosit în țara dumneavoastră Ansamblul de stat de cîntece și dansuri al R.S.S. Bieloruse, soliștii ai Teatrului Mare de Operă și Balet din Minsk, artiști plastici și alți oameni de cultură.

Sarcina noastră constă în a face cunoscute oamenilor muncii din Republica Populară Română viața și cultura Bielorusei Sovietice, marile ei realizări din perioada postbelică, pe care le-a obținut sub conducerea Partidului Comunist și cu ajutorul frățesc al întregului popor sovietic. La rîndul nostru, ne vom strădui să cunoaștem cît mai bine realizările poporului român, minunata sa artă și cultură.

În timpul „Zilelor culturii și artei bieloruse” Ansamblul nostru de stat de cîntece și dansuri va prezenta spectacole în fața oamenilor muncii din București, Iași, Sinaia, Galați, Ploești și din alte orașe. În aceste zile va fi deschisă o expoziție de artă plastică, expoziții de fotografii care oglindesc realizările obținute în diferite ramuri ale economiei naționale a Bielorusei. Oamenii de cultură vor ține conferințe despre dezvoltarea culturii R.S.S. Bieloruse.

În felul acesta vom aduce o contribuție la popularizarea în rîndul maselor de oameni ai muncii din patria dumneavoastră a Bielorusei sovietice, a succesele obținute de harnicul nostru popor, care a făcut din țara sa o republică cu o industrie puternică și o agricultură înfloritoare.

„Zilele culturii și artei bieloruse” se înscriu ca o nouă manifestare a prieteniei și colaborării dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice.

Soprana Bella Rudenko (Kiev)

Caii lui Apollon și mîrtoaga „războiului rece”

Coborînd de pe frontonul Bolșoi Teatr-ului, caii de bronz ai lui Apollon zboară peste mări și oceane. În ovațiile entuziaste ale iubitorilor de artă, ei galopează de la New York la Washington, de la Los Angeles la San Francisco, purtînd carul cu glorioșii balerini sovietici.

Pretutindeni unde își fac apariția slujitorii artei — în S.U.A. sau în U.R.S.S. — este sărbătoare. Minunata sărbătoare a melomanilor sovietici, care au fost vrăjiiți de măiestria lui Van Cliburn. Atmosfera sărbătorească de la concertele lui Paul Robeson. „Sărbătoarea pe gheată” de la Lujniki. Afîi oamenii sovietici cîț și americanii invită prietenește la ei cîntărești, muzicieni, dansatori.

Cu respirația oprită de emoție au urmărit americanii jocurile

înfocate ale Ansamblului de stat de dansuri populare al U.R.S.S., dansurile pline de gingășie ale ansamblului „Beriozka”, au ascultat pe cîntărești, pianiştii și violoniștii sovietici. Nu mai vorbim de aprecierile elogiatoare ale criticilor americani despre turneul triumfal al artiștilor Bolșoi Teatr-ului. „Cei care au avut fericirea să vadă spectacolul unic pe care l-a prezentat la Washington trupa de balet a Bolșoi Teatr-ului — scria ziarul „Washington Post and Times Herald” — au fost unanimi în entuziasmul lor. Primirea de care s-au bucurat spectatoarele date de această trupă, afîi aici cîț și la New York, a echivalat cu aplauze furtunoase la adresa programului de schimburi ruso-americane în domeniul culturii”. Un val de adnu-

rație și entuziasm a cuprins literalmente Statele Unite. „Cea mai mare constelație de artiști în cadrul unei singure trupe” — așa s-au exprimat ziarele americane despre soliștii Bolșoi Teatr-ului.

Cultura sovietică s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea opiniei publice din S.U.A. „Americani care au aplaudat arta și admirabila tehnică a Bolșoi Teatr-ului au început să înțeleagă că numai un popor cu o înaltă cultură a putut crea o asemenea artă” — a scris ziarul „Mirror”.

Printre chipurile pline de entuziasm ale milioanele de spectatori americani, cu mare greutate pot fi observate și câteva figuri încruntate. Acești oameni nu s-au entuziasmat. Nu au aplaudat. Sînt gata chiar să în-

toarcă spatele scenei. Îndată ce zăresc caii lui Apollon, ei încep să strige: „Trrr! Inapoi!” — Ce s-a întîmplat? — întrebă plin de indignare publicul. De ce oprîți caii zeului artelor?

— Pentru că nu sînt caii lui Apollon — răsună o replică sentențioasă. — Sînt cai troieni, care aduc cu ei o primejdie de moarte pentru America!

Un astfel de dialog ar putea să pară de domeniul fanteziei. Din păcate, însă, nu e fantezie. Avem în față articolul redacțional apărut la 1 iunie în ziarul american „Christian Science Monitor” și intitulat: „Schimburi în domeniul cultural: calul troian”. Acest titlu, care are darul să stîrnească nedumerire, este urmat de rînduri nu mai puțin surprinzătoare: „Unii americani lucizi sînt serios neliniștiți, deoarece sînt de părere că un astfel de export de cultură sovietică cum e turneul Bolșoi Teatr-ului reprezintă ceva în genul calului troian”.

De ce calul lui Apollon s-a transformat dintr-odată într-un „cal subversiv”? Nu cumva ne este dat să ascultăm din nou

basme despre dansatori-spion cu păr bălai sau despre muzicieni celebri care și-au ascuns în vioră un aparat de radio-emisie portativ? Nu, „Christian Science Monitor”, care trece drept un ziar burghez serios, diferă de juțicile bulevardiere de soiul lui „Daily Mirror”. Acest ziar nu vrea să repele basmul răsufat cu Scufița-roșie spioană. „Programul de schimburi culturale nu ascunde soldați sub șea” — recunoaște el.

Atunci despre ce e vorba? Unde este aici calul troian? Potrivit afirmațiilor ziarului, „acest program are un efect liniștitor asupra acelor cetățeni care l-au salutat la ei acasă”. De aceea — în lături cu schimburi culturale!

Caii lui Apollon aduc pace și prietenie, liniștesc pe americani alarmati de accesele periodice ale isteriei războinice în S.U.A., și de aceea sînt... cai troieni. Iată într-adevăr o logică ciudată!

E de neînțeles de ce „Chris-

S. Vișnevski

(continuare în pag. 10-a)

DRUMUL LITERATURII BIELORUSE

V. A. IGOȘEV

Reverie

Breviar

În urma unei vizite întreprinse în Uniunea Sovietică, poetul canadian Wilson McDonald a publicat în editura „Northern Book House” o carte intitulată: „Sint la Moscova”. În această lucrare autorul, care a vizitat pentru prima oară Țara Sovietelor, se arată profund impresionat de dragostea de pace a poporului sovietic, de munca lui constructivă, de înaltul său nivel cultural precum și de tradiționala ospitalitate sovietică.

În colhozurile din județul Krasnodar au fost înființate peste treizeci de universități populare. Universitatea populară din colhozul „Lenin” (stațiunea Staro-Mișastovskaia), de îndă, este frecventată de 500 de colhoznici.

Secția de manuscrise a Bibliotecii „V. I. Lenin” din Moscova s-a îmbogățit cu noi documente prețioase. Este vorba de aproximativ 300 de pagini inedite din lucrările „Jurnal de scriitor” și „Biografie” de Dostoievski, precum și de diferite scrisori ale soției acestuia. Aceste documente aruncă o lumină nouă asupra vieții și creației unuia din cei mai talentați reprezentanți ai literaturii ruse.

Anul viitor, va începe construcția unei noi clădiri cu 3 etaje destinată Galerieiilor Treiakov. Clădirea, de aproape cinci ori mai mare decât cea existentă, va avea o capacitate de 7.500 vizitatori.

Cunoscutul dirijor italian Carlo Zecchi a întreprins un turneu la Moscova. Primele concerte prezentate în Sala Mare a Conservatorului din capitala U.R.S.S. s-au bucurat de un deosebit succes.

Teatrul național din Belgia a pus în scenă piesa lui Cehov, „Unchiul Vanea”, în traducerea Elsei Triolet

Revista „Inostrannaia literatura” publică în ultimul său număr câteva schițe semnate de scriitorii Remus Luca, Virgiliu Monda și Octav Pănușă.

Cu prilejul aniversării a 160 de ani de la nașterea lui Honoré de Balzac, în satul Verhovnia din Ucraina, unde scriitorul francez și-a petrecut ultimii ani ai vieții (1847-1850) a fost deschis un muzeu.

În sălile Muzeului de arte plastice „A. S. Puskin” din Moscova se vor deschide o expoziție de artă grafică con-

temporană greacă și o expoziție de artă grafică iugoslavă.

Ediția sovietică „Iskusstvo” își propune să publice în decurs de zece ani, în colecția „Biblioteca dramaturgului”, o sută de volume cuprinzând piesele ale dramaturgilor din toate epocile

Primele zece volume au și apărut.

Pe scena teatrului berlinez „Volksbühne” se joacă pentru prima dată piesa „Baia” de Maiakovski.

Muzeul central „V. I. Lenin” din Moscova a primit în dar din partea anticarului Emmanuel Filippovici Tipelson un document prețios. Este vorba de un autograf al lui Iliia Nikolaevici Ulianov, tatăl lui Vladimir Ilici Lenin, care datează din a doua jumătate a secolului trecut, pe când acesta lucra ca profesor de matematică în orașul Penza.

Recent, la Moscova a avut loc o consfătuire consacrată cercetărilor științifice în domeniul istoriei și teoriei artei cinematografice.

Un moment de cotitură în evoluția literaturii bielorusă este marcat de numele lui Ianka Kupala și Iakub Kolas. Datorită creației lor de un profund și autentic caracter popular — ca să folosim sugestivă expresie a lui Louis Aragon — „a căpătat glas acel ținut de partizani care l-a uimit pe Stendhal vestind în lume aspirațiile unui popor care nu s-a plecat nici în fața panilor și nici în fața fascismului.”

În anii puterii sovietice se afirmă pe arena literară bielorusă o întreagă pleiadă de tinere talente ieșite din rindurile clasei muncitoare și ale țărănimii. Astfel, în jurul anului 1925 își încep activitatea poetul satiric, și mai tirziu romancier și dramaturg Konrat Krapiva, poezii A. Alexandrovici, P. Trus, Petrus Brovka, A. Kulesov, M. Lujanin, prozatorii K. Ciornii, A. Iakimovici, P. Galavaci și alții.

Într-un interval relativ scurt, proza bielorusă a înregistrat remarcabile succese pe făgașul fertil al realismului socialist.

Tezaurul poeziei bielorusă se îmbogățește cu noi opere valoroase. După culegerea de versuri „Comuniștii”, Arkadi Kuleșov dă opere de sinteză ca poemul patriotic „Steagul brigăzii” și „Vad nou”. Petrus Brovka excelează în versul mobilizator („Piinea”, „Fierarul”, „Recunoștința poporului”). Femeia și „Piinea” constituie un adevărat imn închinat muncii constructive.

Talentu lui Maxim Tank și-a găsit de asemenea o multilaterală împlinire în culegerile „În drum” și „Urmele fulgerului” apărute în anii de după război, și mai cu seamă în versurile din ciclul „De-ai ști!”.

Cu prilejul „Zilelor culturii și artei bielorusă” a apărut și la noi cartea lui Kuzma Ciornii „Un suflet mare”, cuprinzând mai multe schițe și povestiri între care „Primăvara” și „Ziua de miine”.

Așteptăm cu nerăbdare și apariția în românește a romanului „Cind se uesc rîurile” de Petrus Brovka care, cu această carte, debutează în proză.

O literatură tinăra, dar marcabilă prin creațiile ei originale, pline de prospețime, aceasta este literatura bielorusă.

Talentu lui Maxim Tank și-a găsit de asemenea o multilaterală împlinire în culegerile „În drum” și „Urmele fulgerului” apărute în anii de după război, și mai cu seamă în versurile din ciclul „De-ai ști!”.

Cu prilejul „Zilelor culturii și artei bielorusă” a apărut și la noi cartea lui Kuzma Ciornii „Un suflet mare”, cuprinzând mai multe schițe și povestiri între care „Primăvara” și „Ziua de miine”.

Așteptăm cu nerăbdare și apariția în românește a romanului „Cind se uesc rîurile” de Petrus Brovka care, cu această carte, debutează în proză.

O literatură tinăra, dar marcabilă prin creațiile ei originale, pline de prospețime, aceasta este literatura bielorusă.

Talentu lui Maxim Tank și-a găsit de asemenea o multilaterală împlinire în culegerile „În drum” și „Urmele fulgerului” apărute în anii de după război, și mai cu seamă în versurile din ciclul „De-ai ști!”.

Cu prilejul „Zilelor culturii și artei bielorusă” a apărut și la noi cartea lui Kuzma Ciornii „Un suflet mare”, cuprinzând mai multe schițe și povestiri între care „Primăvara” și „Ziua de miine”.

Așteptăm cu nerăbdare și apariția în românește a romanului „Cind se uesc rîurile” de Petrus Brovka care, cu această carte, debutează în proză.

O literatură tinăra, dar marcabilă prin creațiile ei originale, pline de prospețime, aceasta este literatura bielorusă.

Tamara Gane

Vitrina

SUFLETE TARI

Bătrînul Parhven dobindise faima de neînvidiat a unui om care, cîndva, se bătu cu... un cocoș beat. Și faima aceasta se răsfîrșise și asupra satului unde locuia bătrînul. Incolo, toată biografia lui era o tristețe monotonă și cenușie. Văduv, își crescuse singur fiica, o măritase cu un fierar, dobindînd un nepot. Și vine războiul. Fierarul pleacă dincolo de

K. Ciornii: „Un suflet mare”. E.S.P.L.A. — Cartea Rusă, 1959.

veac nou
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.
Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.
ABONAMENTI:
pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

009.2 veac nou

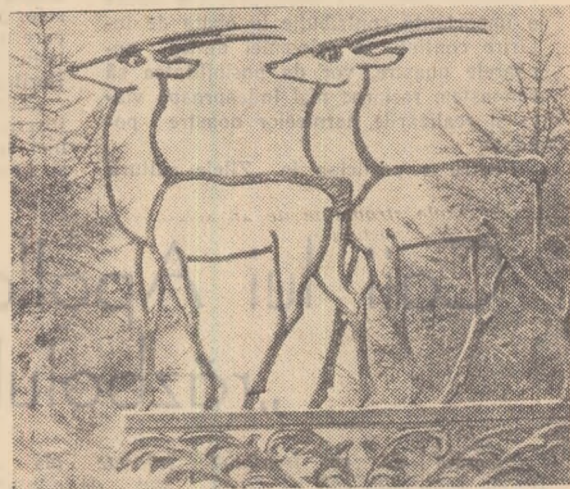
linia frontului, fata ucide un hitlerist și se încadrează într-un detașament de partizani, nepotul e omorât de hitleriști. Omul care n-avea altă faimă decât aceea de a se fi bătut cu un cocoș beat, abia acum își dă la iveală marea suferință: începe să lupte de unul singur cu ocupanții și ajunge în chip jiresc să se alăture luptei organizate a partizanilor bieloruși (Un suflet mare).

Un copil, Kolea Suscevic, e părăsit de tatăl lui, care intră în solda hitleriștilor, asistă îngrozit la asasinarea mamei lui, devine un partizan curajos care uimește prin inteligență, perseverență, eroism (Ziua de miine). Un alt copil, o fetiță de doisprezece ani, ai cărui părinți au fost uciși de hitleriști, se refugiază cu un convoi către răsărit, ocrotind doi orfani mai mici decât ea; pe drum, convoiul e nimic de aviația dușmană dar fata izbutește să se alăture unităților armatei sovie-

tice, regăsindu-și astfel sensul vieții (Micuța femeie). Munca fără preget a comuniștilor Kostus și Mikolai, a tinerilor Mihaliucok și Kluk, a bătrînului Mikut în cadrul colhozului de curînd înființat face ca și alți țărani muncitori să intre în colhoz; în același timp, conștiința nouă schimbă nu numai vechile moravuri. Drame personale și sociale care dăinuiau de ani și ani se rezolvă radical: viața nouă, socialistă, îl eliberează pe om nu numai de exploatarea economică, ci de orice alienare (Primăvara).

Nimic nu-i mai penibil decât a „rezuma” opere literare valoroase. Desigur, povestirile rezumate în cele câteva rînduri de mai sus ar trebui citite, și unele chiar recitate, pentru a câștiga câteva ore de delectare artistică, pentru a dobindi o imagine desăvîșită a satului bielorus, pentru a gusta arta literară a lui Kuzma Ciornii.

Fiu al unui argat și al unei țesătoare, K. Ciornii a intrat de tînăr în rîndurile bolșevicilor, luptînd pentru eliberarea națională și socială a poporului bielorus. În luptă și-a format el și arta literară, caracterizată prin simplitate, prin epicul învecinat cu povestirea folclorică, prin surprinderea unor caractere puternice și a unor drame profund umane, prin imagini vii ale peisajului bielorus, dar mai cu seamă prin patriotismul care luminează fiecare scriere a sa, dîndu-i o încărcătură emoțională greu de definit. Căci scriitorul acesta are vocația marilor prozeste istorice, ogîndite în biografiile ale unor oameni care, dacă n-ar fi fost angrenați în aceste procese, ar fi avut o existență ștersă. Demonstrînd că oamenii simpli devin personalități marcante atunci cînd iau parte la transformări revoluționare, K. Ciornii relevă implicat marea bogăție sufletească a

I. EFIMOV

Antilope (bronz)

eroilor săi pozitivi, în contrast cu nimicnicia personajelor negative pe care istoria însăși le aruncă în afara vieții.

După cum afirmă M. Lujanin în prefața care însoțește traducerile românești ale celor patru povestiri, K. Ciornii a murit înainte de a-și fi dat întreaga măsură a talentului său. Autor de povestiri, nuvele, romane, piese de teatru, numeroase articole — K. Ciornii a lăsat neîncheiată o operă care era în plină ascensiune

artistică. Însă prin cele mai valoroase scrieri ale sale, Ciornii se numără printre fruntașii literaturii bielorusă realist-socialiste. Operele sale au adus și vor aduce o însemnată contribuție la educarea comunistă a maselor de cititori, ca și la formarea gustului lor artistic. Citiți paginile sale; vă veți despărți cu greu de ele, veți avea senzația unei puțin obișnuite îmbogățiri sufletești.

P. Caraion

ZILELE CULTURII ȘI ARTEI BIELORUSE

Arta măștrilor bieloruși

Manifestările care au loc în timpul zilelor culturii și artei bieloruse sînt un fericit prilej pentru publicul nostru de a lua cunoștință de realizările, atât de interesante, ale poporului bielorus. Astfel, expoziția deschisă la Dalles, în care sînt prezentate un mare număr de picturi, sculpturi și lucrări de grafică ale artiștilor bieloruși contemporani, ne oferă o perspectivă de ansamblu, din care putem desprinde cîteva trăsături deosebit de semnificative. În special pictura bielorusă se dovedește a fi atins un nivel artistic ridicat. Cele cîteva tablouri ale pictorilor bieloruși prezentate cu prilejul expozițiilor de artă plastică sovietică în țara noastră, familiarizaseră intrucitva publicul nostru cu aceste opere ce răsfrîngeau din plin bucuria de a trăi, ca și o neistovită prospețime în fața sensibilității cu care artiștii respectivi receptau realitatea. Impresiile acestea se confirmă, se amplifică în fața compozițiilor, a portretelor și a peisajelor expuse la Dalles.

Ceea ce izbește de la prima privire pe vizitatorul care pășește în sălile expoziției este varietatea, nu numai a subiectelor, dar și a stilurilor de interpretare. Intr-adevăr, rezultă din abundența compozițiilor tematice, din măiestria cu care sînt rezolvate o serie de probleme compoziționale grele, din formulele coloristice pregnante, originale, neașteptate uneori în raport cu subiectul tratat, dar întotdeauna adecvate lui, că pictorii bieloruși au în acest domeniu o experiență bogată și o concepție proprie. Lucrări ca „O compoziție cu partizani” de Arhemiuk, „In bălțile bieloruse” de Stasevici, „In ajutorul partizanilor” de Jollak, „Să cinstim datoria” de Savițki sau cele inspirate din viața uzinelor, din viața de toate zilele, dovedesc, odată cu o cunoaștere multilaterală a realității contemporane, o perfectă stăpînire a mijloacelor de expresie specific picturale. Exuberanța sentimentului, franchețea limbajului caracteristice în general picturii bieloruse, rezultă în același timp, într-o perfectă imbinare plastică, din concepția tematică și din tratarea plină de energie, de căldură, de simț al decorativității. Unele din compozițiile expuse, ca de pildă cea mai sus citată, de Arhemiuk, ne arată că artiștii bieloruși posedă o bogată cultură plastică, că știu să aplice în mod creator, la tematica de astăzi, experiența marilor măștri ai artei trecutului.

În portretistică trebuie menționate cele cîteva portrete de muncitori, remarcabile atât pentru finețea analizei psihologice, cit și pentru nouțea, originalitatea prezentării. Astfel, sînt „Oțelarul” lui Danzig, de o intensă expresivitate, și portretul de muncitoare de Feișan, conceput într-o notă de voioșie sinceră, fără nici o nuanță de idilism. Foarte atrăgătoare sînt și peisajele, unele de un lirism cald, vibrant, altele străbătute de un sentiment pașnic, de calmă destindere.

Și în domeniul sculpturii se observă, în linii generale, aceeași înclinare spre expresia temperamentală viguroasă, francă. Operele lui Bembel sînt, din acest punct de vedere, cele mai definitorii. Portretul Eroului Uniunii Sovietice, aviatorul Gastello, plin de dinamism, de avînt, evocă privitorilor cu claritate faptele mărețe ale personajului, aureolindu-l în același timp cu un prestigiu de legendă eroică.

Nu mai puțin interesante sînt lucrările lui Azgur și mai ales chipul în granit, al lui Stahov Mitbovici, sau ale lui Polișciuk: „Ostașul rănit”.

Destul de bogat și sectorul de grafică al expoziției care ne demonstrează preocupări, căutări, încercări interesante. În creion, în acuarelă, în gravura sub diferitele ei forme: litografie, monotip, acuaforte etc. graficienii bieloruși știu să surprindă momente și aspecte caracteristice vieții de astăzi și să le redea, cu spontaneitatea proprie graficii, în înfelesurile lor reale.

Prin toate trăsăturile ei, această îmbucurătoare manifestare culturală, care este expoziția de artă plastică bielorusă, reprezintă încă o contribuție la o mai bună cunoaștere a tezaurului artistic al popoarelor Uniunii Sovietice.

Amelia Pavel

Concertul Ansamblului bielorus

Grație, armonie, culoare

Spectacolul Ansamblului de Stat de cîntece și dansuri populare al R.S.S. Bieloruse ne-a făcut cunoscută bogăția artei unui popor înzestrat, cu o veche tradiție artistică. Ridicat din rîndul amatorilor, colectivul bielorus poartă pecetea poporului nu numai prin numărul mare de piese și dansuri inspirate din folclor, cît și mai ales prin impostasia vocală naturală și prin autenticul coregrafiei populare.

Elementul feminin rămîne dominant în spectacol. Pe de o parte numărul mare al fetelor, al cîntecelor pentru voci egale, iar pe de altă parte, un lirism ce te poartă cu gîndul la o artă delicată, am spune „feminină”, face ca nota dominantă să fie poezia de o savoare tipic nordică. Bărbații, în număr redus la cor, completează armonios ansamblul.

Tot programul s-a interpretat fără dirijor. O muzicalitate innăscută a stîrnit admirația publicului bucureștean, care a făcut o caldă primire oaspeților. Dar nu numai lipsa conducătorului părea ceva neobișnuit, ci mai ales succesiunea a două, trei coruri „a cappella”, în care fiecare solist știa să-și ia singurul tonul, fără ajutorul vreunui instrument. Dacă vom arăta că fetele s-au înșiruit în lanț la rampă și nu am simțit nici cel mai mic decalaj sau intonație nejustă, vom avea imaginea completă a talentelor excepționale

de înzestrate ce alcătuiesc acest ansamblu.

Vocile sînt naturale, cu acea „sirenă” caracteristic-populară la pedale pe acute. Respirația largă, neforțată. Coeziunea și echilibrul sonor satisfac cele mai exigente pretenții profesionale. Vigoarea tinereții răzbate la fiecare pas, dincolo de rampă. În special baletul încintă ochiul. Și de ce n-am spune-o deschiș: femeile bieloruse sînt frumoase și cuceritoare!

La ridicarea cortinei te încintă bogăția costumelor, în multe privințe cu afinități ale portului național oltenesc. Bărbații poartă cămăși cu „riuri”, brodate cu motive populare și sînt închinși cu un brîu frumos ornamentat. Fetele poartă cămăși cu mîncei largi, pe care le acoperă niște „leibăre” în roșu, albastru sau verde. Un șal de mătase pe după gît, o fustă largă, viu colorată și niște catrințe brodate în culori aprinse, încintă ochiul. Corul cîntă și adeseori — în același timp — dansează (de obicei fetele).

Muzica bielorusă este melodioasă, diatonică, inspirată, lipsită de stridențe. Domină melancolia nordică, lirismul duios. Cele mai multe piese din program se refereau la nuntă și la muncă. În cîntecele oaspeților răsuna dragostea de patrie, de Partid, de tot ce se ridică azi în marea familie a popoarelor sovietice.

Coregrafia bielorusă ne-a adus din plin jocurile și distracțiile populare. În

general, domină dansurile de masă și de perechi. Ele sînt foarte vii, spre deosebire de piesele corale mai mult lente, tărgănate.

Orchestra — relativ redusă — pune accentul pe instrumentele de coarde (vioară, balalaică, țambal) și pe baiane. Nu are o culoare specifică, deși țambalele introduc o notă de originalitate în pitorescul timbrelor. Surprinzătoare este virtuozitatea celor două țambaliste, care știu să acompanieze discret ansamblul vocal.

Ansamblul de stat de cîntece și dansuri bielorus, condus de artistul poporului Ghenadi Titovici și de maestrul de balet Piotr Akulionok dispune de un repertoriu vast, care știe să pună în valoare toate valențele artistice ale tinerilor interpreți. Am reținut în special, vechiul cîntec popular bielorus „E devreme”, cîntecul polonez „Cucușorul” prelucrat de Poplavski, „In satul nostru va fi nuntă”, prelucrare de Turinkov și pitorescul „La ferma de păsări”, remarcabil prin efectele onomatopeice. Mult aplaudat a fost și dansul de încheiere a spectacolului „Zosia”, aranjat de Igor Moiseev.

Contactul cu arta bielorusă rămîne nu numai interesant și inedit. Am avut prilejul să verificăm încă o dată largile posibilități de înflorire pe care le are arta populară a fiecărei națiuni din marea familie a U.R.S.S.

Viorel Cosma

OASPEȚII NOȘTRI

M. A. MINKOVICI
prim-adjunct al ministrului
Culturii al R.S.S. Bieloruse

I. P. ŠAMIAKIN
vicepreședinte
al conducerii Uniunii Scriitorilor
din R.S.S. Bielorusă

V. A. CERNEAVSKAJA
vicepreședintă a Prezidiului
Asociației bieloruse de prietenie
și relații culturale cu țările
străine

P. N. GAVRILENKO
președintele Uniunii artiștilor
plastici din R.S.S. Bielorusă

E. B. PORVATOV
director general al Artelor din
Ministerul Culturii al R.S.S.
Bieloruse

desene de D. HARTON

Membrii delegației în vizită la Consiliul General A.R.L.U.S.

CALENDAR

Duminică 7 iunie

— În regiuni și raioane s-au inaugurat într-un cadru festiv „Zilele culturii și artei bieloruse”.

— La București a sosit delegația omenilor de artă și cultură din R.S.S. Bielorusă, precum și Ansamblul de stat de cîntece și dansuri al R. S. S. Bieloruse.

Luni 8 iunie

— La Teatrul de operă și balet al R.P.R. a avut loc festivitatea inaugurării „Zilelor culturii și artei bieloruse”.

— În orașele: Bacău, Cluj, Constanța, Iași, Ploiești etc., au avut loc conferințe, expuneri și alte manifestări consacrate Bielorusiei sovietice.

Marți 9 iunie

— În sala „Patria” a avut loc reprezentarea de gală cu filmul „Frunze roșii”, iar la Casa prieteniei romîno-sovietice, primul concert al Ansamblului de stat de cîntece și dansuri din R. S. S. Bielorusă.

— Consiliul General A.R.L.U.S., în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din R. P. R. a organizat o seară literară închinată literaturii bieloruse.

Miercuri 10 iunie

— În sala Dalles a avut loc vernisajul expoziției de artă plastică bielorusă.

Joi 11 iunie

— Scriitorul Eugen Frunză a împărțit auditorilor, întruniți în sala Casei prieteniei romîno-sovietice, impresii din R. S. S. Bielorusă.

— Filiala Uniunii Scriitorilor din orașul Craiova a organizat o seară literară: „Pagini din proza bielorusă contemporană”.

Vineri 12 iunie

— În orașele: Cluj, Stalin, Turnu-Severin, Sibiu, precum și în stațiunile de odihnă Sovata, Tușnad, Borsec, Lacul Roșu, vor avea loc seri literar-muzicale organizate cu prilejul „Zilelor culturii și artei bieloruse”.

Adîncirea caracterului social al producției

Intreaga lume a luat cunoștință cu uimire și admirație de proporțiile grandioase ce le ia construcția comunismului în Uniunea Sovietică. Din clipa cînd au fost publicate cifrele de control ale planului septenal, în presa mondială n-au mai conținut comentariile asupra ritmului creșterii economiei sovietice, asupra amploarei dezvoltării bazei sale tehnico-materiale. Dar numai considerarea de acest fel nu dau o imagine completă asupra schimbărilor adînci ce sînt aduse prin înlăptuirea cu succes a septenalului. În cursul construcției larg deslășurate a bazei tehnico-materiale a comunismului, pe temelii unei creșteri fără precedent a forțelor de producție se produce și o desăvîrșire a relațiilor de producție socialiste, se produce o adîncire a caracterului social al producției.

Aceasta se manifestă, în primul rînd, prin specializarea tot mai diferențiată a producției. Niciodată încă planurile de stat ale Uniunii Sovietice n-au prevăzut o specializare a întreprinderilor pe o scară atît de mare ca aceea care va avea loc în perioada 1959-1965. Va crește considerabil numărul întreprinderilor care vor produce exclusiv instrumente, produse mărunte de metal, armături și altele. Va crește producția centralizată a diferitelor agregate și piese detașate pentru industria automobilelor, a tractoarelor, a mașinilor agricole. Centralizarea producției turnătorilor de fontă și oțel va depăși la sfîrșitul septenalului de două ori actualul stadiu al centralizării acestei producții în S.U.A. Acest proces de specializare a producției nu se va opri la ramura prelucrării metalelor ci va cuprinde și construcțiile, transporturile etc.

Adîncirea caracterului social al procesului de producție se vedește apoi prin concentrarea lui în întreprinderi mari și foarte mari. Uniunea Sovietică deține și acum primul loc în lume în ceea ce privește numărul muncitorilor care lucrează în întreprinderi cu peste 1.000 de salariați. Planul de șapte ani prevede mărirea capacităților de producție a multor întreprinderi existente. În perioada anilor 1959-1965, cel mai înalt nivel de concentrare a producției va fi obținut în domeniul producției de energie electrică, prin formarea sistemelor energetice unice ale părții europene a U.R.S.S. și ale Siberiei centrale, prin construirea unor mari termocentrale și prin terminarea construcției celor mai mari hidrocentrale din lume, de la Stalingrad și Bratsk.

Un alt aspect al procesului de concentrare a producției este acel al combinării întreprinderilor. Întreprinderile combinate reunesc fie diferitele stadii ale procesului de producție, începînd cu obținerea materiilor prime, continuînd cu fabricarea semifinitelor și sfîrșind cu fabricarea produselor finite, fie un grup de întreprinderi care lucrează cu forțe unite pentru prelucrarea complexă a unor anumite materii prime.

În agricultura sovietică se desfășoară un larg proces de organizare a producției, prin întrebuintarea ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, după metode industriale. Acest proces trebuie să sfîrșească prin a transforma munca agricolă într-o variantă a muncii industriale, prin a înlăptura caracterul sezonier al folosirii brațelor de muncă în agricultură. Concentrarea și specializarea producției agricole duce la creșterea gradului de socializare a muncii, la desăvîrșirea relațiilor de producție socialiste în colhozuri, la apropierea proprietății cooperatist-colhoznică de proprietatea obștească și, în perspectivă, la contopirea acestor două forme de proprietate în proprietatea comunistă unică.

Desfășurarea acestor schimbări fundamentale în viața colhoznică, sfîrșirea vechilor tipare ale muncii agricole, — poate fi urmărită și prin câteva serii de cifre și date.

Principalul indicator al creșterii gradului de socializare a muncii colhoznicilor, al forței economice a colhozurilor, este sporirea fondurilor indivizibile. Aceste fonduri care la sfîrșitul anului 1957 au fost de 102 miliarde ruble, se vor ridica la sfîrșitul anului 1959 la 160 miliarde ruble. Dar nu este vorba numai de creșterea cantitativă a fondurilor indivizibile ale colhozurilor. Tot atît de semnificativă este schimbarea structurii lor. În compunerea lor, un loc din ce în ce mai mare ocupă fondurile investite pentru achiziționarea unui parc de mașini moderne, de mare randament economic. Nu numai prin natura lor, ci și prin structura lor, fondurile indivizibile ale colhozurilor se apropie tot mai mult de fondurile obștești. Odată cu mărirea veniturilor individuale ale colhoznicilor, se înregistrează creșterea ponderii sumelor închinată mării fondurilor indivizibile în distribuția veniturilor colhozurilor. Această pondere, care a fost în 1953 de 17,5 la sută, va ajunge în 1959, la 22,4 la sută.

O latură însemnată a desăvîrșirii relațiilor de producție socialiste la sate este dispariția treptată a gospodăriei proprii a colhoznicilor și a lucrătorilor din sovhozuri. De pe acum, în unele colhozuri apare mai avantajoasă vînzarea către colhozuri a vacilor aparținînd colhoznicilor și aprovizionarea cu lapte de la colhoz, decît menținerea unei gospodării proprii.

Schimbările ce se produc în formele de retribuție a muncii colhoznicilor contribuie și ele la creșterea gradului de socializare a muncii agricole. Se știe că veniturile colhozurilor sovietice au crescut rapid în ultimii ani. Ele s-au mărit de peste trei ori în decurs de șase ani. În același timp, s-a dezvoltat forma bănească a retribuției muncii, care încă în 1959 a reprezentat 56 la sută din totalul veniturilor distribuite. De asemenea, se creează tot mai mult condițiile unei mari răspîndiri a retribuției bănești garantate a muncii, fără intermediul calculului zilelor-muncă. Numărul colhozurilor care practică acest fel avansat de retribuție a muncii crește neîncetat. Trecerea la retribuția bănească garantată a muncii colhozurilor și apropierea acestei retribuții de remunerarea muncii lucrătorilor din sovhozuri, constituie un pas însemnat pe calea apropierei proprietății cooperatist-colhoznică de proprietatea obștească.

Atît în industria sovietică cît și în agricultura sovietică se desenează astfel desfășurarea proceselor care, pe temelii avîntului general al dezvoltării forțelor de producție, duc la desăvîrșirea relațiilor de producție socialiste, la transformarea lor în relații de producție comuniste.

Al. Leon

OMUL VIITORULUI SE AFLĂ PRINTRE NOI

„Cum să trăim“? „Care sînt calitățile menite să definească omul viitorului?“ „Disponibilitățile noastre de virtuți necesare epocii, caracterizată prin radicale transformări sociale și tulburătoare descoperiri științifice“?

Iată întrebări cu o foarte largă putere de circulație astăzi, în rîndul oamenilor sovietici. Ele ar putea fi sintetizate într-una singură, care le reflectă pe toate mai exact și dintr-o perspectivă mai largă: „Care este tipul de om corespunzător societății comuniste?“

Discuția a depășit cadrul strict de specialitate; ea este susținută de activiști ai organizațiilor de partid și de tineret, alături de publiciști cunoscuți, de muncitori aparținînd tuturor generațiilor, găsind, așa cum era și de așteptat, un adînc ecou în rîndurile tinerețului.

Despre educația omului nou scrie, spre exemplu, I. Prozorov, secretarul organizației de partid a uzinei de construcții de mașini „I Mai“ din orașul Kirov. El arată că pentru activul de partid al acestei organizații formarea deprinderilor care trebuie să devină proprii omului viitorului — omul societății comuniste — nu are de loc un caracter abstract, ci constituie o preocupare curentă. Se pune de la considerentul că orice om este apt de elanuri generoase, dacă

sînt cultivate trăsăturile nobile ale caracterului său.

Cum se reflectă această preocupare în viața de fiecare zi a colectivului? Iată un exemplu. Pe poarta uzinei a pășit un nou membru al colectivului: Valeria Șubițina. Tînără, fără experiență, s-ar fi putut simți intimidată și străină de viața atît de complexă din uzină. Dar chiar din prima zi i-au venit în ajutor șeful secției unde fusese repartizată și bătrnul maistru Sapojnikov, care au familiarizat-o cu munca și cu tovarășii din jur. După cîteva zile a fost chemată de către secretarul organizației de bază, dornic să-i cunoască personal preocupările actuale și planurile de viitor. În jurul Valeriei Șubițina a fost țesută astfel o fină și trainică rețea protectoare, alcătuită din grija tovarășească pentru ziua de astăzi și cea de mîine a existenței sale. E ceea ce numește Prozorov „lupta pentru om“.

Vladimir Kletkov nu a fost de loc surprins de lansarea primei rachete interplanetare, pentru că, așa cum mărturisește, „aștepta această noutate“. Cu aceeași luciditate, el afirmă că omul viitorului „se află alături de noi, în uzină, în colhoz, pe băncile facultății, pășeste alături de noi pe stradă“. E o afirmație plină de încredere în contemporanii noștri. Omul zilei de mîine nu poate fi produsul „generației spontanee“, nu va apărea subit, ci se dezvoltă și crește în sinul actualei societăți sovietice.

În legătură cu felul cum aparitia „omului viitorului“ poate fi accelerată se poartă discuții aprinse, se emit păreri uneori contradictorii. Așa de pildă, S. Nozdvijenski, de la uzina „Uralmaș“, într-o scrisoare publicată în „Komsomolskaia Pravda“, consideră că numai cei „aleși“ și „puși“ pot să trăiască și să muncească în stil comunist. Dar I. Spițin, locțiitorul secretarului comitetului de Komsomol de la uzina „Serp i Molot“ are un punct de vedere diferit. Pentru el, fiecare muncitor al uzinei poate și trebuie să fie sprijinit pentru a se depăși, pentru a asigura deplina înflorire a personalității sale. Un asemenea proces de educare se poate desfășura cel mai bine în procesul muncii, iar brigăzile de muncă comunistă sînt tocmai laboratoarele în care se desfășoară aceste pro-

cese. Concluzia este asemănătoare cu aceea a lui Kletkov: omul viitorului se află printre noi.

Din discuție, prinde să se contureze chipul acestui om. Fără îndoială că prefigurarea trăsăturilor lui nu este de loc ușoară, dar nu este mai puțin adevărat că ele apar la contemporanii noștri.

Pentru o tînără dintr-o brigadă de muncă comunistă, omul viitorului reprezintă o sinteză de calități, unele înnăscute, altele dobîndite de-a lungul vieții, în contact cu societatea. Un asemenea om se distinge prin inteligență, cultură și caracter nobil.

Forjorul Evgheni Lovceaghin pare să descopere trăsăturile omului nou în chipul prietenului său Guri Zabelkin, pe care ni-l descrie astfel: „L-am întîlnit, pentru prima dată, pe culoarul căminului nostru, recitînd cu glas scăzut versuri de Nekrasov. Pe atunci era elev în clasa a noua a școlii serale. Am învățat apoi împreună pentru examenul de admitere în institut. Numele lui apare în fiecare lună pe panoul frunțașilor uzinei. Guri este unul din cei mai buni lucrători din atelier și lui îi cer sfaturi chiar și muncitorii mai vîrstnici. Comportarea lui este la fel de pilduitoare și în viața personală. Studiază cu interes, participă activ la viața obștească, îl pasionează arta, îndeosebi muzica și filmul“.

Participanții la discuție, care continuă să se desfășoare în paginile presei sovietice, (în special în ziarul „Komsomolskaia Pravda“ și „Literaturnaia Gazeta“) sînt unanim în părerea că pe omul societății comuniste îl va caracteriza o înaltă viață spirituală, precum și fructificarea în folosul întregii societăți a cunoștințelor dobîndite în școli și institute.

Pentru T. Ruks, un alt corespondent al ziarului, atitudinea față de muncă, conturează în ultimă instanță profilul spiritual al omului nou. În procesul activ al muncii de fiecare zi se făurește structura morală a omului sovietic. Uzina, colhozul, laboratoarele de cercetări reprezintă punctele cele mai înaintate ale dezvoltării vieții materiale a societății sovietice și în aceeași vreme avantposturile mișcării generale pentru crearea omului înaintat al epocii noastre.

P. Granea

DOUĂ CAZURI

Maria I. a pășit emoționată în clădirea procuraturii din orașul Minsk. A bătut la ușa procurorului Silaka și a intrat.

— Mă recunoașteți?, a întrebat cu glas tremurînd. Procurorul a privit-o cîteva clipe:

— Maria I., condamnată de două ori pentru furt.

— Da, a răspuns ea. Am fost de curînd eliberată.

— Și...
— Vreau să lucrez, dar nimeni n-are încredere în mine.

Procurorul s-a adresat fabricii de piele „Bolșevik“ și fosta delinventă a fost angajată la lucru.

Următoarea vizită a avut loc nu peste mult timp. De astădată, emoția Mariei era de cu totul altă natură. Venea să anunțe protectorului ei un eveniment deosebit: căsătoria. În mîină avea o invitație la nuntă.

Și o altă împlinire, petrecută la procuratura aceluiași oraș. Delinventul — Boris K. S., de la mbața nr. 3. Delictul — complicitate la un furt din cerealele morii.

După ce l-a cunoscut pe Boris, procurorul s-a adresat organizațiilor obștești din întreprindere. Acestea au convocat o adunare a întregului colectiv, luînd în discuție comportarea lui Boris. Colectivul a întierat fapta tovarășului lor, dar a luat totodată în considerare și calitățile lui. Boris era cunoscut ca un om muncitor și pînă la împlinirea cu pricina avusese o comportare ireproșabilă. Adunarea a cerut procuraturii să-i încredințeze educarea lui Boris. Cererea a fost acceptată. Ca urmare Boris n-a mai apărut în fața instanței de judecată și comportarea lui ulterioară a confirmat încrederea acordată.

Am relatat doar două din nenumăratele cazuri care ilustrează în chip grăitor umanismul societății sovietice.

S. B.

Vladimir Kokoșkin. constructor de automobile

De
vorba
cu...

regizorul
IURI ZAVADSKI

mai bună înțelegere și rezoluare a problemelor interesante, destul de complicate ale piesei.

— Nu credeți, Iuri Alexandrovici, că ar fi recomandabil ca actorii, regizorul, să studieze nemijlocit, în anumite cazuri, condițiile concrete care au generat piesa?

— Fără îndoială. Numai că nu mi se pare obligatoriu, atunci când lucrezi asupra unei piese

pentru o și mai mare apropiere a publicului de manifestările teatrale. Cu alte cuvinte, vrem să descoperim cea mai proprie bază populară a spectacolului.

— Așa se explică legătura directă dintre scenă și sală pe care o propuneți în reprezentarea cu „Nevețele vesele din Windsor”?

— Așa se explică și existența Autorului care figurează în distribuția „Zărilor necuprinse”. Așa se vor explica și multe alte încercări, care vor dori să stabilească un contact viu al spectacolului cu spectatorul.

— Sînt probleme extrem de interesante, care angajează în mare măsură viitorul teatrului.

— Probleme pe care în orice caz nu le vom rezolva definitiv nici în seara aceasta, nici în săptămîna următoare. Probleme pe care le vom dezlega împreună cu toți prietenii noștri puși în slujba aceluiași idealuri nobile ale comunismului, ale artei autentice.

— Vă mulțumesc...

— Și eu, pentru amabilitatea de a transmite cele mai călduroase salutări amicilor întru teatru din România — lui Costache Antoniu, Sică Alexandrescu, Moni Ghelester, celorlalți — foștilor mei studenți de la Institutul de artă teatrală „Lunacearski” din Moscova — tinerilor regizori Călin Florian și Maximilian —, publicului românesc...

— ... pe care l-am apreciat în vremea turneului nostru în România în mod deosebit, și pe care nu l-am uitat — a adăugat o proaspătă interlocutoare, Vera Marețkaia, prezență de câteva minute la convorbirea noastră, oprită aici de gongul ultimului act din „Nora”.

Horia Deleanu

din viața salului, să pleci... în documentare, să bei ceai împreună cu colhoznicii. E indispensabil să fii tot timpul alături de ei, nu numai la ocazii mari. Și e mai cu seamă necesar să te simți tot timpul alături de popor, să fii una cu poporul. E cea mai bună cheie de înțelegere a frământărilor lui intime, a marilor sale aspirații.

— M-aș încumeta să adaug că e și drumul cel mai eficient pentru obținerea autenticului caracter popular al teatrului.

— Pe această linie, ne preocupă găsirea formelor potrivite

CONTINENTUL

U. R. S. S.

OAMENII DE ȘTIINȚĂ armeni au stabilit că scăderea simțitoare a nivelului apei din lacul Sevan din Caucaz, constatată în ultimii ani, este cauzată de infiltrarea subterană a apelor. În legătură cu aceasta, geofizicianul Iuri Abovian afirmă că pe lângă riul Razdan, singurul care izvorăște din lacul Sevan, mai există un riu subteran. Pînă acum pierderile mari de apă erau puse pe seama evaporării și a sporirii cantității de apă folosită de hidrocentralele nou construite.

IN PAMIR (Asia Centrală) au fost descoperite peste 50 de izvoare termale. Calculele efectuate de hidrogeologi au arătat că în această regiune adîncurile aruncă la suprafață cite 35.000 metri cubi de apă la fiecare 24 de ore. Temperatura apei atinge 100 de grade. Suprafața ocupată de apele subterane din Asia Centrală reprezintă jumătate din suprafața Mării Caspice. Recent a început folosirea izvoarelor termale în scopul termoficării orașelor și satelor din această regiune.

ANUL ACESTA cîteva mii de moscoviți vor petrece concediul în țări străine. Un grup de muncitori și funcționari de la uzinele din Moscova vor vizita, de pildă, Cehoslovacia. 170 de moscoviți vor face o călătorie în jurul Europei pe motonava „Pobeda”. De asemenea, turiști sovietici vor admira pentru prima oară natura și monumentele străvechi ale Etiopiei. Cîțiva sportivi vor străbate cu bicicletele drumurile Poloniei și Cehoslovaciei, iar constructorii de automobile de mic litraj din Moscova vor fi oaspeții constructorii

Soarta
emigranților

A fost o vreme cînd America atrăgea ca un miraj mii de oameni aduși la disperare de mizerie și exploatare. Părăsindu-și patriile europene ei nădăduiau să găsească fericirea dincolo de ocean.

Rusia țaristă și Austro-Ungaria habsburgică erau statele care furnizau cele mai mari contingente de emigranți. Dar puțini dintre aceia care își legau visul de ademenitorul pămînt al Lumii Noi, reușeau, ajunși acolo, să găsească un loc la ospățul vieții. Zdrobitoarea majoritate era supusă aceleași exploatare crunte, avea parte de același trai mizer, la care se adăuga dorul mistuitor de patrie. De aceea, unii dintre emigranții ruși s-au înapoiat în țară încă înainte de octombrie 1917.

După revoluție, prin anul 1920, cîteva grupuri de muncitori și fermieri americani s-au stabilit în U.R.S.S. Printre ei erau și emigranți ruși, care se înapoiau în patria lor socialistă.

Anul 1930, începutul primului cincinal sovietic și al crizei economice din America și celelalte țări capitaliste, s-a înscris ca o etapă importantă în întoarcerea emigranților. În această perioadă, numărul emigranților întorși, mai ales al celor care s-au stabilit în Karelia sovietică, a crescut simțitor.

După victoria Uniunii Sovietice în Marele Război pentru Apărarea Patriei, mii de repatriați de peste ocean s-au înapoiat în patrie, stabilindu-se mai cu seamă în Armenia, Ucraina, Bielorusia, republici care dădeau cîndva cel mai mare număr de emigranți.

Ce curs a luat viața celor care au cunoscut două lumi: lumea americană, capitalistă, și lumea sovietică, socialistă?

Această problemă este abordată de publicistul sovietic V. Golant într-un amplu articol publicat în revista „Zvezda” (numărul 5/1959).

Eroii articolului lui V. Golant sînt oameni de cele mai diferite profesii: muncitori forestieri, pensionari, artiști, constructori, profesori. Ei s-au înapoiat în Karelia la o vîrstă cînd aveau în urma lor ani de muncă istovitoare, ani de luptă cu exploatarea și lipsurile. S-au

înapoiat în patrie în ciuda propagandei antisovietice din America, s-au înapoiat în țara pe care numai cu cîteva decenii în urmă o părăseau mii de oameni ai muncii ce nu mai sperau să găsească aici mijloace de existență.

Autorul nu a ales ca exemple cazuri excepționale. Soarta eroilor săi este soarta obișnuită a oricărui om sovietic.

„În America, Eugen Iarvi a fost rînd pe rînd hamal, băiat de prăvălie, vinzător de ziare. După cum se știe, vinzătorii de ziare și lustragii sînt eroii favoriți ai propagandei americane. Dacă ar fi să-i dăm crezare, aproape toți milionarii și miliardarii au pornit de aici. Numai că, realitatea americană arată cu totul altfel decît în filmele și cărțile proaste fabricate în serie. De acest lucru s-a convins și Iarvi, ca și zeci de mii de conaționali ai săi.

Căci de-a lungul deceniilor cit au locuit în S.U.A. nici un vinzător sau lustragiu american n-a devenit nici milionar, nici președinte de republică. Căzul fostului proprietar al unui magazin de galanterie — Truman — care a ajuns la scaunul prezidențial este cu totul izolat și e departe de a constitui un argument în favoarea „democrației” americane.

Pe cînd în patria sa Eugen Iarvi a devenit un om vestit: el este Erou al Muncii Socialiste, cîștigă în medie 2.000 de ruble lunar. Excepție? Nicidecum! Zdrobitoarea majoritate a celor care dețin acest înalt titlu sînt muncitori și colhoznici.

Cînd i s-a acordat distincția, Eugen Iarvi a simțit nevoia să-și împărtășească bucuria prietenilor rămași în America. Acolo vestea a produs vîlvă. Nicidecî în America un muncitor n-a fost răsplătit de guvern în felul acesta.

În viața lui, Eugen Iarvi a tăiat peste 200.000 metri cubi de lemn. În Uniunea Sovietică mulți muncitori forestieri se pot mîndri cu asemenea cifre. Prin efortul unit al acestor eroi anonimi, industria forestieră a Uniunii Sovietice a întrecut-o pe cea a Americii, ocupînd primul loc în lume, atît în ceea ce privește volumul producției, cît și nivelul de mecanizare.

Iată și povestea altui emigrant revenit în patrie. El cheamă Lauri Kivipello și a lucrat ca muncitor în pădurile canadiene. Și cu toate că și-a petrecut acolo jumătate din viața muncind din greu, nu a putut agonisi nici măcar strictul necesar pentru un trai modest.

Lauri Kivipello s-a întors acasă fără altă avere decît brațele sale puternice și dragostea de muncă. În Canada terminase cu greutate cîteva clase primare. În patria sa a fost trimis îndată la o școală de maiștri. Aici, pe pămînt sovietic, destinul lui Kivipello a luat cu totul alt curs.

Despre harnicul muncitor și talentatul organizator Kivipello s-a scris mult în presa sovietică. El a fost decorat cu medalia „Pentru muncă exemplară” și este autorul unei broșuri foarte căutate de muncitorii forestieri, în care împărtășește experiența sa și a brigăzii sale. Un muncitor autor de carte... Un fenomen obșnuit în Uniunea Sovietică, dar de neconcepțut în S.U.A. și Canada, unde excelent utilatele tipografiei n-ar tipări niciodată așa ceva, nu pentru că n-ar exista muncitori care au ceva de spus, ci pentru că legile sălbatice ale capitalismului cer ca experiența lor înaintată să fie un „secret” ferecat cu șapte lacăte.

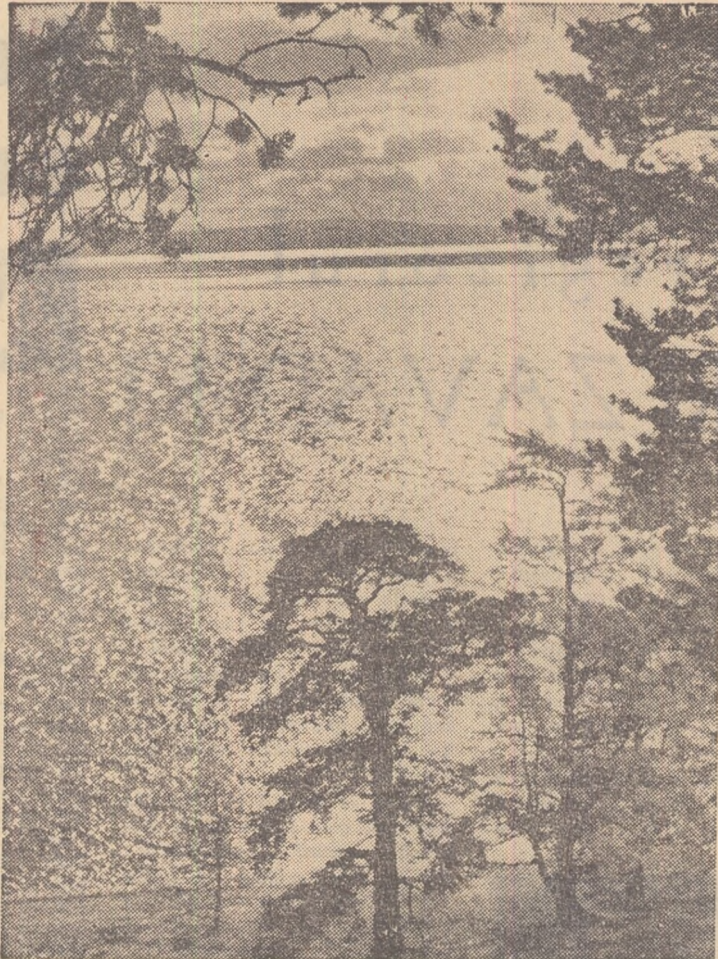
Iulia Scutaru

(continuare în pag. 10-a)

Baikalul... Nici un lac din lume nu i se poate asemui în frumusețe. Pentru mongoli, el este lacul sfânt — „Dala-nor“, după cum pentru chinezi el a fost dintotdeauna „Marea Nordului“. „Marea...“ Pescarii nu-i spun niciodată altfel Baikalului. „Marea e liniștită“, „au plecat pe mare“, așa se exprimă lumea prin partea locului.

*Pe drumuri buriate. —
Cuceritorii Muntelui
Diabolului. — In ospete
la vânătorii de foci.
— Noua viață a unor
ținuturi străvechi.*

Pe țărmurile străvechiului Baikal

Sînt cunoscute datele geografice cu privire la dimensiunile Baikalului: 636 kilometri lungime, 1741 de metri adîncime maximă. Mai puțin cunoscut este însă faptul că debitul apelor Baikalului întrece de 98 de ori pe cel al mării de Azov, de 23 ori pe al mării Aral, și este egal cu debitul mării Baltice.

La poalele munților Baikal, de-a lungul țărmului ce coboară în pantă domoală, se aliniază în flancuri strînse casele și străzile așezării nordice Nijni-Angarsk, situată pe paralela 56. Aici este centrul regiunii Baikalului de nord, cea mai îndepărtată regiune a republicii Buriate, care se întinde pe o suprafață de 62.000 km pătrați.

Deasupra orașelului Nijni-Angarsk plutește stăruitor mirosul de pește.

Lucru foarte firesc de altfel: aici, majoritatea populației trăiește, cum s-ar spune, de pe urma peștelui. Câți mulți dintre locuitorii ori sînt pescari, ori lucrează în flota de pescuit sau la combinatul de conserve de pește din Nijni-Angarsk, care furnizează anual 2 milioane de cutii de conserve.

„Vedeta „Cutezătorul“ e gata să ridice ancora. Intregul echipaj se află pe bord. Căpitanul Naberatis transmite răspicat comanda: „Înainte, cu toate pinzele sus!“

Sfîșind pinza lucie a lacului, vâsul se îndreaptă către o fișie îngustă de nisip. Acolo sînt fixate năvoadele. Pescarii pornesc în larg odată cu ivirea zorilor și își încep ziua de lucru cu cercetarea năvoadelor.

Vestii „omuli“ de Baikal constituie mîndria și bogăția marelui lac. Originari din Oceanul Înghețat, acești pești au apărut în apele Baikalului în urmă cu două sute de mii de ani. Anual se pescuiesc aici 150.000 de chintale de „omuli“.

Dagari este numele uneia dintre gurile de vărsare ale Angarei superioare, care, după toate probabilitățile s-ar fi convenit să fie o soră gemă a frumosului rîu. Cîtă deosebire însă între cele două cursuri ale Angarei! Angara superioară este desigur o soră nereușită, care nici nu-și poate măcar imagina frumusețea orbitoare și rece a îndepărtatei ei surori meridionale.

La Dagari se află centre de depozitare și de conservare a peștelui. La

chel este ancorată șalupa „Valul“ pe care se încarcă butoaiile cu pește. Peste cîteva ceasuri vedeta „Cutezătorul“ o va remorca în direcția portului Tanhoi, spre Misovaia ori spre portul Baikal.

Aici l-am întîlnit pe Evgheni Elisov, unul dintre cei mai experimentați vînători de „vișei de mare“ (foci de Baikal). Specia aceasta de foci este foarte căutată. Vînarea ei constituie o indeletnicire foarte grea, plină de primejdii, dar, poate, tocmai de aceea, pasionantă. Vînătorul trebuie să fie nu numai un foarte bun țintaș, ci, totodată, el trebuie să cunoască obiceiurile animalului, să se dovedească mai abil decît acesta, pentru a se putea apropia într-atît încît să-l prindă în bătaia puștii.

Biana vițelului de mare este foarte scumpă. Și grăsimile lui este utilă. Ea se folosește nu numai în industrie, dar și ca aliment.

„Omuli“, vițelul de mare... Regiunea cea mai nordică a Baikalului nu e vestită numai prin aceste bogății. În taiga ce acoperă lanțul munților Baikalului și unde calcă rareori picior omenesc trăiesc nenumărate verișe și zibeline cu blana atît de căutată, iar printre stînci, pe malurile rîurilor de munte, foarte mulți lutri.

În fiecare an, această regiune livrează statului blănuri în valoare de 1 milion și jumătate de ruble.

Republica buriată este pămîntul unor surprinzătoare contraste. În regiunile ei nordice trăiesc reni cu picioare fine, în timp ce în zona răsăriteană, în apropierea frontierelor cu Mongolia se întînesc cămile cu mers impunător. Vîntul cald, incins al stepei și prospețimea rîurilor repezi de munte, soarele arzător al pusturilor și zăpezile veșnice, se învecinează în aceste ținuturi.

Înainte în inima stepei pîrjolite de arșiță. Ne întîmpină la tot pasul blocuri de stîncă, pietre cenușii și colțuroase.

În stînga se întinde stepa Kuitinsk iar în dreapta, se profilează în zare linia sinuoasă a colinelor și culmile pleșuve ale masivelor muntoase. În depărtare, prin ceața albastrie se disting, abia schițate, siluetele munților.

Drumurile buriate... Drepte, regulate, nisipoase. Cad ploii torențiale, pămîntul e acoperit de bălți și noroi, dar îndată se ivește soarele și zvință totul într-o clipită. Am străbătut mai mult de 1.000 kilometri. Ne-am oprit în zeci de așezări buriate și rușești.

Am poposit în bătrînul sat siberian Istok, așezat pe țărmul lacului Kotokel, în apropierea Baikalului. Și, deodată, iată-ne transportați cu trei secole în urmă.

MOSCOVA 1959

O revistă care **REVISTA VO**
trebuie ascultată:

Cînd ești într-un mare oraș străin, toate simțurile îți sînt, parcă, mai ascuțite, mai treze. Ochii și urechile vor, parcă, să perceapă și să înregistreze simultan toate imaginile și toate sunetele inconjurătoare. Și chiar dacă treci, gonind, în autobuz sau în taxi prin fața vreunui întins panou de afișaj, faci eforturi ca să vezi și să reții cuprinsul tuturor placatelor, căci fiecare din ele îți spune ceva cînd totul te interesează.

Din întîmplare am dat astfel într-o zi, pe o stradă fără nume răsunător și despre care nu cred că zărele scriu prea des, de un afiș care vestea: Azi, la clubul uzinei „Stankolit“ revista vorbită „Doresc să știu tot“... După care urma înșurubirea programului...

L-am citit și n-am mai avut nevoie de nici un alt îndemn. Pe scurt, la ceasul potrivit, amestecat printre sute de alți oaspeți, am pătruns — mulțumită bunăvoinței gazdelor — în foaierea aceluia club.

Ziua de muncă se sfîrșise. Singuri, cu familiile sau întovărășiți de prieteni, muncitorii uzinei pășeau degajați pragul vestibulului. Băieți și fete dansau însufleșiți de valsurile unei orchestre, poate puțin prea zgomotoase. Cei mai vîrstnici schimbau strîngeri de mîini, priveau la fotografiile expoziției volante „U.R.S.S. după Congresul al XX-lea“, se opreau în fața standului cu noutăți literare sovietice și străine sau vorbeau pur și simplu între ei.

Sala de spectacol a fost deschisă fix la ora 18. O sală mare, cu 700 de locuri, extrem de curată și cu instalații acustice dintre cele mai moderne. Spectatorii și-au ocupat locurile — într-o ordine oarecum surprinzătoare pentru un obișnuit al sălilor de spectacol bucureștene — și după exact zece minute cortina s-a ridicat într-o liniște desăvîrșită. Pe fundalul scenei, în colțul din stînga, cu litere mari, albe, se putea citi: „Revista vorbită de știință popularizată

a clubului uzinei „Stankolit“ — „Doresc să știu tot“ iar în mijloc, în diagonală, era reprodușă coperta biletului-program, care-ți dădea dreptul să intri în sală.

În aceeași clipă, la rampă s-a înfățișat un membru al colegiului de redacție, de serviciu atunci, și cu un glas solemn a anunțat începerea „lecturii“.

În ziua aceea, revista vorbită a fost deschisă de rubrica „Viața internațională“ în cadrul căreia A. P. Kozișin, Erou al Uniunii Sovietice, candidat în științe juridice a făcut o scurtă prezentare a celor mai importante probleme de politică externă la ordinea zilei. După care, prezentatoarea „paginilor“ a vestit rînd pe rînd: la rubrica „Măștrii ai artei sovietice“ pe marele Igor Ilinski, care s-a dovedit o dată mai mult artist al poporului prin felul cum a recitat și prin dragostea cu care a fost întîmpinat; la rubrica „Știința în slujba poporului sovietic“, pe acad. P. A. Rebinder, care a vorbit

despre materialele viitorului; la despărțimîntul „Tineri maeștrii ai muzicii vocale“ pe Alexandr Vedernikov de la Bolșoi Teatr și duetul Maia Golovnia-Nelli Ghelovani.

Chiar și numai pînă aici, programul ar fi putut împlini cea mai exigentă cerință. Dar nu, „rubricile“ continuau să se desfășoare una după alta. În cadrul rubricii „Creația tinerilor compozitori“ Serghei Agababov a făcut o scurtă causerie pe tema: „Cum lucrez“, după care Gheorghi Abramov, solist al Radioului și Televiziunii sovietice a interpretat cîteva cîntece ale compozitorului. La „Sport“, cunoscutul comentator radiofonic Ozerov a vorbit despre impresiile culese la campionatul mondial de hochei de la Praga, urmat îndată de Nikolai Pucikov, maestru emerit al sportului, „cel mai bun portar din lume“ — cum a fost numit acest jucător din echipa reprezentativă de hochei a U.R.S.S. Ultima „rubrică“ prezentată a fost aceea de „Teatru“ și întrea-

ga sală a ascultat cu o vizibilă plăcere o scenă din nouă operetă „Moscova-Ceremușki“ cu muzică de Șostakovici, interpretată de actori pe care publicul părea a-i cunoaște bine.

Cu scena din opereta „La modă“ în Moscova anulul 1959 revista vorbită s-a terminat. Și în seara cu miros de primăvară timpurie muncitorii uzinei s-au îndreptat agale spre casele lor, liniștiți sau expansivi, după vîrstă și firă, fără a avea de loc senzația de a fi luat parte la o întîmplare neobișnuită. Intorseseră pur și simplu o altă filă din cartea strălucit ilustrată, a vieții lor de azi.

La fel cum în fruntea biletului-program, colegiul redacțional al revistei vorbite scrie, fără nici o floare de stil: „Revista „Doresc să știu tot“ își propune să-i informeze periodic pe muncitori, funcționari și personalul tehnic ingineresc al uzinei despre problemele relațiilor internaționale și de politică externă ale U.R.S.S., despre faptul

vechiul sat de pescari, ale „familii vechi”, ai i s-au numărat printre re au părăsit Rusia în lea și au căutat refu- Poloniei, spre a scăpa e guvernului țarist. În or, însă, aceste familii țară, în satele din ju- , iar urmașii lor și-au de „vechi familii” și știrbite multe din tradi- rilor. Și e, într-adevăr, ilnești pe străzile unui odern femei și fete îm- chii și costume de pe Alexei Mihailovici. Fe- bluze viu colorate, ineci, iar pe deasupra țuri cu broderii migă- au toate basmale, pe dă într-un chip original stetului, iar la gît, poar- iraguri de perle sau de Vijlocul și-l încing cu t brodate.

religioase și vechile unicilor se cufundă tot recut, sînt date uitării, întea veacurilor trecu- t încă neschimbată. schimbate sînt și cînte- cîntece rusești, pure, ostalgitice, care ne aduc emi...

la sud, spre Sliudanka. față de locurile înfil- sum l Ne-a întîmpinat or Baikalului, necontel locomotivelor, zgomo- al trenurilor în mișcare. metri de Sliudanka se rările de mică, aflate de 1.000 de metri, pe ar-Daban.

vele, apoi buldoze- te ele au săpat cu doi n stîncă muntelui dru- re exploatare de mică. onește pe serpentină. urmă stîlpilor telefericu- tînde pe o distanță de jumătate.

eu, apropiindu-ne de lului. Numele i se dar înălțimii și faptulul inaccesibil. Asaltul erut o bătălie aprigă. e-a relatat-o unul din buldozeriști ai carierei, Serghei Mihailov. Mar- cu părul ondulat, Ser- de la volanul unui bul- și ne informează :

antele a fost învins. ape terminat. În urmă , totul arăta altfel. Am oăm drumul abia în mașinile nu puteau

Gurile prăpăstiilor pot pasul. Trebuia să u ochii în patru, ca să ști. Ne cătăram pe mașinile înclinate ade- ghi de 40°, remorcînd

BITĂ

ai interesante din do- științei și tehnicii, des- cesele dobîndite de ri în producție, despre ră, artă, cultură fizică t.

lcătura revistei sînt a-și da contribuția ac- e tărîm obștească, inova- producție, oameni de litere, artă, maeștri ai i”.

entru cine socotește că tîmplate în seara a- clubul uzinei „Stan- i sînt chiar lucruri prea te și vede în ele un l adînc, nu va fi lipsit, de interes să afle și e alcătuit colegiul real : redactor responsa- N. Gruzdev, inginerul uzinei, Braghin, șef de Dimitriev, redactorul de uzină, maistrul v, pontatoarea Liud- ful de brigadă Mițke- șinerul normator Teve- Cernov, locțiitor al u- de atelier și Vilenski, ul casei de cultură.

Dumitru Hincu

excavatoare și saci cu exploziv. Tre- buia să urci la o înălțime de 870—900 de metri pe un drum săpat în stîncă. Taiga nu vroia cu nici un chip să se predea. Și cu toate acestea, ia uități-vă în jur...

Privesc aglomerarea ciclopică de piatră a acestor munți sălbați și inaccesibili, zăresc Baikalul, urmă- resc panglica albă a șoselei ce urcă în serpentină, asemeni cochiliei unui melc uriaș și încerc un sentiment de profundă mîndrie pentru oamenii care au învins forțele năpraznice ale naturii. Oamenii aceștia sînt și cons- tructorii noii linii ferate electrice care leagă Irkuțk de Sliudanka, și se apro- pie de țărîmul Baikalului numai în această regiune. (Între ultima stație și Sliudanka, linia urcă 16-17 metri la fiecare kilometru).

În același timp însă, o altă linie ferată și-a îndeplinit misiunea și înce- pe să fie dată uitării : linia circula- ră a Baikalului. Șinele ei au fost năpădite de ierbur. Șuleratul loco- motivelor nu mai tulbură liniștea locu- rilor. La cîțiva pași, clipocesc valu- rile Baikalului albastru.

„Marea artificială Irkuțk s-a în- tîns, apropiindu-se foarte mult de Baikal.

A fost terminată instalarea celei de a opta turbine, ultima. În curînd, linia ferată va trece pe deasupra bar- raajului hidrocentralei. Ea își va con- tinua probabil drumul de-a lungul țărîmului drept al Angarei, va traversa fluviul pe noul pod și va înfilni în apropierea stației Baikal, șinele ve- chii linii circulare.

Cît de frumoasă devine bătrîna mea Siberie ! Nu departe de Irkuțk își leagăna valurile rezezi țînăra Angara. Bodaibo, unul din centrele industriei aurifere s-a transformat în- tr-un oraș. Cea mai bună calitate de mică se extrage acum din zăcămintele de la Maminsk. Ținutul meu natal e astăzi de nerecunoscut. El dă țărîni grîu, cărbune, metal, combustî- bil lichid, lemn...

Ne aflăm la Korșunov... Și iată că în acest colț îndepărtat de taiga, în preajma stației Korșuniha — Angars-

Baikalul dezvăluie exploratorilor neprețuitele sale comori

kaia, situată pe traseul căii ferate Taișet-Lena, a început construcția drumurilor și a primelor clădiri ale viitorului oraș Jeleznogorsk. Combina- tul de inobilare a minereului din Korșunov va deveni, prin capacitatea sa, unul dintre cele mai mari din lume.

La Irkuțk l-am întîlnit pe unul din- tre eminenții geologi ai Siberiei, pro- fesorul M. Odintrov, deputat în Soviet- ul Suprem al U.R.S.S. El este au- torul primei hărți geologice a bazi- nului minier din Korșunov. Zăcămintele de minereu de fier din această regiune sînt cunoscute de 300 de ani — ne informează Mihail Mihailovici. Încă în 1654, guvernatorul provinciei Ienisei, aflînd de la evenci despre existența unui „pămînt de fier” în apropierea rîului Ilim, a trimis „în recunoaștere” un soldat. Acesta a descoperit zăcămintul din minele Sestaciko-Korșunov. Regiunea mi- nieră de la Angaro-Ilimsk n-a fost niciodată luată în seamă pînă în

anii puterii sovietice. Abia prin 1933 au fost reluate prospecțiunile în aceste locuri iar în 1950, un grup de exploratori a descoperit în apropiere zăcămintele de la Tatianinsk. Geo- logii au stabilit că minele de la An- garo-Ilimsk fac parte dintr-o uriașă regiune de minereu de fier, care se întinde de la nord spre nord-est spre Iakuția și spre izvoarele rîului Viliui.

Viitoarea uzină metalurgică de la Taișet, prima construcție din ansam- blul celei de a treia baze metalurgi- ce din Siberia orientală, are la dis- poziție rezerve nepuizabile de mate- rii prime.

Cum va arăta această uzină ? Lu- crările de construcție vor începe în 1961. În 1965, uzina va da prima ei producție. Ea va livra metal cu cel mai redus preț de cost din răsăritul țării. Căci aici totul se află la îndemînă : minereul, care se găsește în apropiere, energia electrică, pe care o va furniza hidrocentrala de la Bratsk...

După un popas de cîteva ore în viitorul centru metalurgic Taișet, „Moskviciul” ne poartă din nou pe șoseaua largă. Ne îndreptăm spre satul Stații Akulșet, unde lucrează o expediție a Institutului „Fundament- proiect” din Moscova. Ea stabilește locul unde se va înălța uzina. Zoia Bloskaiia, șefa acestei expediții ne conduce prin pădure spre locul viitorului șantier. Iată că s-a și oprit :

— Aici va fi !

Vor trece doar doi ani... În pădurile Taișetului vor veni 40.000 de cons- tructori. Pregătirile pentru primirea viitorilor locuitori au și început. În ultimul timp s-au înălțat aici nume- roase clădiri cu un etaj. Acum se află în construcție o școală de zece ani, o casă a pionierilor, creșe, o sală de sport pentru lunile de iarnă.

Un nou oraș cu 220.000 de locui- tori se va ridica în stepă !

Orașul acesta nu are încă nume, dar contururile sale se zăresc de pe acum. De-a lungul străzilor și bule- vardelor largi se vor înălța siluetele elegante ale clădirilor, alături de care va fremăta frunzișul gingaș al mestecenilor. Orașul va avea 8 școli tehnice : de metalurgie, chimie, cons- trucții, sanitară etc. Vor fi construite

Doi ani mai tîrziu — de pe același catarg pe care, înaintea și în urma mea, urcaseră miie de tineri din toate colțurile lumii, strînși la Festival — n-am mai simțit prezența stepei. Ca un val care se izbise puternic de zidurile noilor construcții răsărite la poalele catargului de piatră al Universității, stepa se retrăsese undeva departe. Abia o mai puteam bănui, dincolo de planșeurile de beton, dincolo de macaralele-turn. Moscova își adăuga noi briuri de piatră, de-a lungul cărora se înfiripa o nouă zonă de viață : primii locatari, primele flori, prima linie de troleibus, prima bancă într-un parc.

Asta era în 1957. Aterizînd la Vnukovo în primăvara ace- stui an, și avînd de străbătut cu mașina aceleași locuri, mă pre- găteam pentru o confruntare : între imaginație — pe care mi-o hrănisem cu cifrele aflate în ultimii doi ani — și realitate. Așa încît așteptam surpriza. Suprapusesem doar, de atîtea ori, peste vechile imagini, cea nouă care mi se desena în în- chipuire din alăturarea numă- rului de apartamente — de ordi- nul zecilor de mii — și al metrilor pătrați de suprafață lo- cuibilă — de ordinul milioane- lor.

Mașina a lăsat în urmă Vnu- kovo. Panglica de asfalt, pe care un 80-90 de kilometri pe oră nu reprezintă o viteză prea mare, o regăseam aceeași, stră- juilă pe margini de peisajul atît de caracteristic al mestece- nilor ruși. Cînd, iată, șirul lor s-a întrerupt, și au început să apară clădiri — volumuri albe și roșii profilate pe cerul unui amurg vinețiu. Voiam tocmai sălă întreb pe șofer ce fel de clădiri sînt acestea ; de ce se construiesc în plin cîmp, de- parte de oraș și, cam în aceeași măsură, nu prea aproape de aeroport

— Am intrat în Moscova, mi se adresă omul de la volan, fără să bănuiască, poate, sur- priza pe care mi-o provoacă aceste cuvinte.

Surpriza cea mare. Oricît mă ajutasem de cifre pentru a-mi

C. Lisovski

Venind dinspre Vnukovo...

E greu de imaginat ce se pe- trece în sud-vestul Moscovei. Nu o dată, de-a lungul ultimilor doi ani, mergînd cu gîndul pe urmele cifrelor, am încercat să-mi închipui înfățișarea nouă a acestui avanpost al construc- ției. Fusesem aici, în luna oară, în 1955. Pe atunci, silueta Uni- versității „Lomonosov”, de un mare avînt arhitectonic, părea solitară și oarecum detașată de briurile de piatră ale ansamblu- lui moscovit. Departe, la por- țile orașului, un străjer veg- hind zarea... Sus, pe catarg, de pe platforma etajului 32, am avut senzația stepei care se sfîrșea chiar acolo, unde pînă nu de mult pășteau caprele.

Doi ani mai tîrziu — de pe același catarg pe care, înaintea și în urma mea, urcaseră miie de tineri din toate colțurile lumii, strînși la Festival — n-am mai simțit prezența stepei. Ca un val care se izbise puternic de zidurile noilor construcții răsărite la poalele catargului de piatră al Universității, stepa se retrăsese undeva departe. Abia o mai puteam bănui, dincolo de planșeurile de beton, dincolo de macaralele-turn. Moscova își adăuga noi briuri de piatră, de-a lungul cărora se înfiripa o nouă zonă de viață : primii locatari, primele flori, prima linie de troleibus, prima bancă într-un parc.

Asta era în 1957. Aterizînd la Vnukovo în primăvara ace- stui an, și avînd de străbătut cu mașina aceleași locuri, mă pre- găteam pentru o confruntare : între imaginație — pe care mi-o hrănisem cu cifrele aflate în ultimii doi ani — și realitate. Așa încît așteptam surpriza. Suprapusesem doar, de atîtea ori, peste vechile imagini, cea nouă care mi se desena în în- chipuire din alăturarea numă- rului de apartamente — de ordi- nul zecilor de mii — și al metrilor pătrați de suprafață lo- cuibilă — de ordinul milioane- lor.

Mașina a lăsat în urmă Vnu- kovo. Panglica de asfalt, pe care un 80-90 de kilometri pe oră nu reprezintă o viteză prea mare, o regăseam aceeași, stră- juilă pe margini de peisajul atît de caracteristic al mestece- nilor ruși. Cînd, iată, șirul lor s-a întrerupt, și au început să apară clădiri — volumuri albe și roșii profilate pe cerul unui amurg vinețiu. Voiam tocmai sălă întreb pe șofer ce fel de clădiri sînt acestea ; de ce se construiesc în plin cîmp, de- parte de oraș și, cam în aceeași măsură, nu prea aproape de aeroport

— Am intrat în Moscova, mi se adresă omul de la volan, fără să bănuiască, poate, sur- priza pe care mi-o provoacă aceste cuvinte.

Surpriza cea mare. Oricît mă ajutasem de cifre pentru a-mi

închipui creșterea sud-vestului moscovit, nu-mi imaginam că ele exprimă o altă de rapidă înaintare a acestui avanpost, o altă de vastă cucerire de spații. Așa dar, orașul înaintase pe un front larg, acoperind fosta ste- pă cu beton, cu piatră, brăz- dînd-o în lung și în lat cu drumuri, cu șanțuri pentru vii- toare conducte, cu cabluri elec- trice, într-un cuvînt cu rețeaua complexă a vieții unei capitale moderne.

Lar pe măsură ce înaintam pe magistrala de asfalt, pri- mele săpături, fundațiile și apoi etajele de construcție lăseau tot mai mult loc clădirilor gata construite, nenumăratele semne că aici e Moscova, aici se lo- cuiește. Reconstituim astfel, dintr-o ochire, întregul proces de construcție, desfășurat pe o bandă rulantă întinsă pe kilo- metri. Se aprinseseră luminile — iur șiragul strălucitor al neou- nului își ogîndea fluorescența în apele întunecate ale bulevar- delor și asfalt. Ferestrele erau mari dreptunghiuri portocalii, împrăștiind întunericul prin lu- mina discret filtrată de abaju- ruri — multe și spectaculoase ca niște umbrele exotice. Sim- țeam de jur împrejur un oraș viu și cald, fremătător și mo- dern.

Prin nimic nu-mi păreau mai prejos aceste locuri mărginașe decît părțile centrale ale Mos- covei. Dimpotrivă. Noile bule- varde, care n-au mai avut de înfîmpinat rezistența tenace a unor cartiere vechi, crescute la întimplare înainte de Revoluție, își croiesc făgașuri largi, pe măsura noii concepții arhitecto- nice ce călăuzeste opera de construire a capitalei comu- niste : totul pentru om. De aceea în sud-vestul Moscovei, noile raioane se înalță armo- nios și echilibrat, dînd spațiu parcurilor, aerului, soarelui. Calcanurile străvoitoare sînt inex- istente, iar noile magazine, de dimensiunea unor săli de sport, intră și ele, cu nota lor de varietate specifică, în armo- nia ansamblului. M-a reținut îndeosebi una din firme, pe care nu te-ai aștepta s-o întîl- nești decît pe o stradă din cent- ru — strada Gorki, de pildă : „Cineastul amator” — magazin de specialitate. Vasuzică, se mai construiește încă, nu de- parte mai duduie buldozerile, dar de pe acum o firmă albas- tră de neon îi imbie pe proas- peții locatari la cea mai directă legătură cu cea de a șaptea artă.

E greu de imaginat ce se pe- trece în sud-vestul Moscovei. Cu atît mai mult cu cît fiecare zi adaugă noi surprize de-a lungul drumului străjuit de mesteceni, și care, venind din- spre Vnukovo, devine meru... mai scurt.

Victor Vintu

ENZIMELE — cheia tainelor vieții

Care este soarta alimentelor consumate zilnic de către fiecare dintre noi? Se știe că ele nu se depozitează ci „sînt arse”, adică sînt transformate în substanțe mai simple, adică sînt metabolizate. De pe urma acestor „ardereri” se degajă o cantitate însemnată de energie necesară existenței organismului.

Ce sînt arderile biologice?

Un exemplu de ardere în organism este arderea glucozei. Ea se transformă în bioxid de carbon, apă și o cantitate de energie. Și în laborator putem arde glucoză. Dar arderea aceasta se face violent, cu degajare mare de energie într-un timp scurt. Cum ne putem închipui că ar exista în organismul nostru locuri care să suporte asemenea temperaturi? Aci intervine diferența dintre arderile obișnuite și cele biologice. În ambele cazuri, rezultatul este același, dar în organism acest fenomen se face în mai multe trepte. Fiecare treaptă pune în libertate o cantitate de energie, dar o cantitate mică pe care celula nu numai că o poate suporta, dar o și folosește. Datorită cui e posibilă această „fragmentare” a procesului de ardere?

Moleculele minune

Există în celulele organismului niște substanțe care au minunata proprietate de a înlesni reacțiile chimice. Acestea sînt „enzimele” sau „fermenții”. Și în chimia anorganică se cunosc substanțe care pot grăbi anumite reacții. Acestea sînt „catalizatorii”, dar numai în condiții imposibile de suportat de către organism: temperaturi ridicate, aciditate sau alcalinitate mare, presiune ș. a. Enzimele sînt catalizatorii biologici, care pot înlesni reacții în condiții optime pentru organism. Toate enzimele au la baza compoziției lor chimice substanțe proteice. Unele enzime conțin în afară de proteine și alte combinații chimice, care le dau proprietățile lor speciale.

Sînt enzimele „inteligente”?

Dar cum se poate ca în noianul de reacții chimice din celulă să nu se producă încurcături? Cum se respectă ordinea reacțiilor? Desigur, nu e vorba de vreo „inteligentă”. Enzimele au anumite proprietăți cărora li se supun. În primul rînd, ordinea e asigurată de faptul că enzimele sînt foarte specifice, adică o enzimă nu lucrează decît asupra unui tip de substrat și aceasta depinde strict de structura chimică și a ei și a substratului. Nu există concurență. Dar ordinea, succesiunea, cum e asigurată? Aceasta se petrece în virtutea unor legi chimice și fizico-chimice bine cunoscute. Anumite proprietăți, atît ale substanțelor cît și ale mediului, fac posibilă numai o anumită succesiune a reacțiilor. În cazuri anormale apare boala.

Putem imita natura?

Nu de mult, încercările savanților de a pătrunde tainele mecanismelor vieții, în primul rînd formarea substanțelor proteice, al căror „mod de existență este viața” (Engels), a cunoscut importante succese. Savanții sovietici Bressler și Talmud au reușit să refacă o substanță proteică, în prealabil degradată pe cale enzimatică, exact din acești produși de degradare și în prezența aceluiași enzime. Bineînțeles, mijloacele folosite au fost departe de cele naturale, dar ele realizau, se

pare, condiții foarte aproape de cele naturale. Care sînt acestea? Studiul aprofundat al reacțiilor enzimetice a arătat că ele se petrec după un anumit mecanism, care s-ar traduce prin existența unor mari presiuni. Bressler și Talmud au vrut să verifice această ipoteză și au supus amestecul arătat mai sus unor mari presiuni, de ordinul a 10.000 atmosfere. Și au reușit! În vasul de reacție a fost identificată substanța proteică.

Se pot sintetiza și proteine cu proprietăți biologice?

Putem fi siguri că am sintetizat aceeași proteină de la care am plecat? S-au întrebat cei doi savanți. Se știe că schimbări foarte mici în structura uriașei molecule proteice li pot modifica foarte mult proprietățile. Să încercăm aceeași experiență pe o proteină cu proprietăți biologice bine cunoscute! Și au ales insulina, un hormon produs de pancreas și care e de natură proteică. Și savanții sovietici au refăcut experiența. Au luat insulină, au pus-o în prezența unor enzime care degradează proteinele și apoi același amestec l-au supus presiunii. Apoi au luat proteina obținută și i-au probat proprietățile hormonale. Ele s-au păstrat! Acesta a fost un mare succes al științei sovietice. S-a dovedit că enzimele sînt specifice și că fără ele nu se pot petrece procesele vitale.

Putem folosi enzimele în viața de toate zilele?

Desigur. Le folosim din plin. Fabricarea pîinii este opera enzimelor. Creșterea aluatului, apoi coacerea pîinii și în cele din

urmă rumenirea ei, se datoresc acțiunii enzimelor.

Oricine știe că singele omului conține glucoză. La un litru de singe se găsește cam 1 gram de glucoză. În diabet, din cauza nefuncționării unui hormon, insulina, glucoza nu mai este metabolizată suficient și cantitatea ei poate crește pînă la 6 grame la litru. În acest caz, starea organismului devine gravă. Cum se poate evita așa ceva? Făcîndu-se injecții cu insulină. Dar important este să poți ști din vreme că ești în pericol de boală. În diabet aceasta se poate realiza dozîndu-se glucoza în singe. Chi miștii, însă, nu posedă o metodă de dozare numai a glucozei, fără zaharurile asemănătoare ei. Atunci se folosește o enzimă, numită „notatina” care degradează exclusiv glucoza. În felul acesta se poate ști din vreme dacă în singe se va acumula prea multă glucoză și se pot lua măsuri din timp.

O boală foarte gravă este tromboza (formarea de chiaguri de singe care astupă vasele sangvine). Ea poate provoca moartea. Astăzi, această boală se poate vindeca datorită unei enzime „plasmina” care „solubilizează” aceste chiaguri.

Exemplele ar putea continua. Dar mai important este să știm că astăzi știința despre enzime este foarte avansată. Școala sovietică de biochimie în frunte cu savanții de renume mondial ca: Bach, Oparin, Engelhardt, Paladin ș. a. a adus și aduce un aport prețios la adîncirea acestor cunoștințe. Și nu e departe ziua cînd enzimele vor putea fi folosite pe o scară mult mai largă, atît pentru vindecarea bolilor sau îmbunătățirea unor procese industriale, cît și pentru lămurirea unor probleme teoretice de cea mai mare importanță, așa cum ar fi, de exemplu, problema originii vieții pe pămînt.

V Eșanu

În clișeu: M. Gurevici și A. Mikoian împreună cu colaboratorii lor: D. Kurguzov, A. Brunov și N. Matiuk (de la stînga la dreapta).

Un celebru constructor de avioane: ARTIOM MIKOIAN

Cunoscutul constructor de avioane Artiom Mikoian și-a început activitatea în biroul de construcții condus de N. Polikarpov. Aici el cunoaște pe Gurevici, Brunov și Matiuk, colaboratorii săi de mai tîrziu. Împreună cu Gurevici, Mikoian creează primul avion de vîntoare de mare înălțime — MIG-1. Noul aparat a efectuat primul său zbor în luna martie 1940, iar încercarea oficială a avut loc în luna august. Puțin mai tîrziu a fost construit un alt tip de avion: MIG-3, cu care piloții sovietici au purtat lupte la înălțimi pînă la 10.000 de metri.

În anii războiului, A. Mikoian, a fost numit director și constructor principal al uzinei experimentale pentru construcția de avioane. Organizator priceput și constructor talentat, el realizează în scurt timp un colectiv unit, concentrîndu-și toate eforturile în direcția construcției de avioane pentru front. Aparatele realizate de el au fost mult superioare celor dușmane.

După război, cînd tehnica avioanelor cu reacție se dezvoltă rapid, colectivul condus de A. Mikoian a construit aparatul MIG-9, unul din primele avioane de vîntoare cu reacție.

Dintre tipurile de aparate de zbor de mare viteză se remarcă îndeosebi MIG-15, care întrupează concepțiile cele mai înaintate ale constructorilor de avioane.

Cartea lui Mikoian „Însemnările unui constructor de avioane” prezintă deosebit interes.

Trei indici determină caracteristicile principale ale unui avion. Aceștia sînt: viteza, distanța de zbor și înălțimea. „În ultimii 20 de ani — scrie A. I. Mikoian — viteza avioanelor noastre a crescut de multe ori. Cifrele sînt o mărturie grăitoare a dezvoltării rapide a tehnicii aviației, care progresează nu în linie dreaptă sau ascendentă, ci în salturi”. Artiom Mikoian întrezărește perspective mari în perfecționarea tipurilor de avioane cu reacție.

— Dacă astăzi avioanele noastre cu reacție zboară mult mai repede decît sunetul, — observă constructorul — în viitorul apropiat ele vor depăși atît de mult undele sonore încît, atunci cînd la Moscova vom auzi zgomotul produs de un avion în trecere pe deasupra capitalei sovietice, acesta va fi ajuns la Gorki sau Sverdlovsk...

Biroul de construcții condus de A. I. Mikoian lucrează neîncetat la crearea de noi tipuri de avioane moderne.

Depozit de benzină sub apă

Iată un material poros de culoarea cașcavalului. Dar cîtă deosebire între ceea ce pare și ceea ce este în realitate. Nu e cașcaval sau vreun alt aliment ci... benzină. Așa se prezintă acest combustibil lichid în noua sa formă.

Metamorfoza aceasta s-a dovedit foarte utilă. Benzina în formă solidă va putea fi transportată pe platforme descoperite. Pentru păstrarea ei nu e nevoie de depozite speciale, ci de un simplu șopron sau chiar o foaie de cort aruncată peste stivele de brichete. Benzina în brichete poate fi depozitată și sub apă. În felul acesta, vasele nu vor mai fi nevoite să intre în port spre a se aproviziona cu combustibil, ci și-l vor procura dintr-un depozit subacvatic, aflat pe traseu. Depozitul acesta nu presupune o construcție prea complicată. Brichetele de benzină fixate cu ajutorul unei ancore pot sta vreme îndelungată sub apă fără a fi măcar ambalate. Combustibilul în stare solidă se păstrează în orice condiții de climă. Nu se inflamează prea ușor, deși arde pe orice timp și în orice regiune a globului, chiar și în Antarctica la minus 87 grade.

Noul produs a fost realizat la Institutul de combustibili minerali al Academiei de Științe a U.R.S.S. Zilnic, institutul primește nenumărate scrisori cuprinzînd aprecierea pozitivă pe care o

microscop

daș cercetătorii polari, alpinisții, geologii etc. benzinei în stare solidă. În ultimul timp, brichetele de benzină au găsit aplicare largă în diferite domenii ale tehnicii și în economia națională.

Vîrsta petrolului

Geologii care lucrează în domeniul țîțeiului nu definesc niciodată vîrsta petrolului în cifre absolute. Căuza o constituie lipsa unor aparate care să stabilească vechimea straturilor de petrol.

În ultimii ani, însă, a fost propusă o metodă care îngăduie determinarea vîrstei țîțeiului după felul în care acesta își schimbă conținutul de energie. Un grup de lucrători științifici de la Institutul industrial „Azizbekov” din Azerbaidjan a hotărît să experimenteze noua metodă. Ei au efectuat mai multe experiențe care au arătat că cu cît stratul de țîțe este mai vechi, cu atît este mai mică capacitatea de absorbție a energiei, și invers.

Această metodă energetică a fost folosită la determinarea vîrstei petrolului din cîteva zăcăminte. Astfel s-a stabilit că, țîțeul din straturile complexului din

regiunile Bibiebat și Calahano-Sabuncinsk s-au format cu numai 5-7 milioane de ani în urmă, iar petrolul din citeva straturi ale bazinului Emba are o vechime de aproximativ 10 milioane de ani.

Se presupune că țîțeul din mai multe zăcăminte din Baku numără citeva zeci de milioane de ani vechime. După toate probabilitățile cel mai „bătrîn” este petrolul Devonian din regiunile răsăritene ale U.R.S.S. Vîrsta lui aproximativă este de sute de milioane de ani.

Centrală electrică pe roți

Recent, un grup de specialiști de la Uzina constructoare de mașini „Lenin” din Leningrad a elaborat proiectul unei centrale electrice mobile. Intreaga instalație este adăpostită în trei vagoane de cale ferată. Cel dintîi cuprinde o instalație de forță cu turbină cu gaze, de 400 kW, al doilea — utilajul electric, iar al treilea este rezervat atelierului și dormitorului pentru muncitori.

Trenul va folosi drept combustibil motorină sau păcură. În camera de ardere, combustibilul se va trans-

forma în gaz care, la o temperatură de 700 grade, va intra în turbină. Aceasta va pune în mișcare generatorul de curent.

În atelierele uzinei leningradene a și început fabricarea utilajului pentru primul tren „electric”. Au fost terminate primele ansamble și piese pentru turbină, compresor și alte mecanisme. Spre sfîrșitul trimestrului al treilea utilajul va fi expediat sonarhozului Breansk, care va monta centrala electrică mobilă.

Trenul energetic va fi de un real folos pe șantierele de construcție aflate la mare depărtare de liniile pentru transportul curentului.

Lămîi sub zăpadă

Sovhozul Astarinsk din R.S.S. Azerbaidjan. În ultima lună aici s-a cules o recoltă de peste 40.000 de lămîi, coapte sub zăpadă. De obicei încercările de a cultiva în această regiune plante citrice nu dădeau rezultate din cauza gerurilor care se abăteau pe neașteptate asupra plantațiilor.

Pentru protecția pomilor împotriva gerului lucrătorii sovhozului au aplicat pe scară largă o metodă nouă de creștere a lămîilor. Odată cu răcirea timpului pomii tîrători, cu tulpină mică, se acoperă cu tifon. Iarna trecută în Azerbaidjan a căzut multă zăpadă care s-a așezat într-un strat gros pe învelișul de tifon. Protejați de acest cort original de zăpadă lămîii au continuat să dea rod.

rampa și ecranul

Un film care va cuceri publicul:

„FRUNZE ROȘII“

Concepută inițial ca biografia unui pasionat luptător din ilegalitate, comunistul S. Prițiki — care activează astăzi ca secretar al unui comitet regional de partid — noua realizare a cinematografului din R.S.S. Bielorusă reconstituie artistic tabloul mai amplu al mișcărilor muncitorești și țărănești din vechea Bielorusie aflată sub stăpânirea panilor polonezi.

Elementele documentare din viața eroului (numit Andrei Metelski, în film) sînt grupate în jurul unui singur moment important al activității sale; sarcina de a transmite în raio-

tește cu o voce zguduitoare bătrînul tată. Scenariul e construit din multe episoade de acest fel. Să amintim doar întâlnirea adevăratului Metelski, ajuns în cele din urmă la Novoselsk, cu acei pe care — fără voia lui — îi trădase. Întîlnirea are loc în subsolul unei case dărăpănate (admirabil decor cinematografic); Metelski, nedumerit de atitudinea celor din jur, se retrage în fundul încăperii, urmărit de chipurile aspre și îndurate ale tovarășilor săi. „Trageți și voi în mine, că au tras destul ceilalți!"; replica eroului ne impresionează profund,

de-a ei lor, și ai lui îl alungau. Pînă și Stasia, fata iubită, al cărei ideal era la începutul filmului un trai liniștit, refuză să-și mai vadă logodnicul cînd află de presupusa lui trădare.

Două sînt calitățile artistice, care — contopite armonios, dau valoarea, originalitatea acestui film închinat sărbătoririi a 40 de ani de glorioasă activitate revoluționară a Partidului Comunist din R.S.S. Bielorusă. Una: intensul dramatism al scenariului, știința compunerii episoadelor, laconismul dialogului, care comprimă o bogăție de idei. Calitate care subliniază contribuția unui ăscușit dramaturg: A. Kucear. Lirismul, poezia simțămîntelor celor doi tineri, peisajul cald, colorat, în care se deslășoară acțiunea (motivul frunzelor roșii, al toamnei ruginii, excelent pus în valoare de imaginea operatorului I. Foghelman) grăiesc de prezența unui sensibil temperament poetic: Arkadi Kuleșov. Dacă pentru calitățile dramatice ale filmului nu putem omite scena procesului, în care adevăratul Metelski își ucide mistificatorul, demascînd — cu riscul vieții — sistemul corupt al justiției burgheze, pentru intensitatea lirică a operei vom aminti doar nunta dinaintea execuției eroului, în capela închisorii, unde miinile celor doi îndrăgostiți se regăsesc într-o strîngere, ce încălzește parcă și fiarele cătușelor cu care e înlăntuit Metelski.

Cu toate că există multe momente triste, de acest fel, în film, sentimentul final este totuși tonic, încrezător în forțele eroilor. Și aceasta nu atît prin turnura pe care o ia deznădămintul (sub presiunea opiniei publice, sentința de condamnare la moarte a lui Metelski e anulată), ci în primul rînd prin vitalitatea crezului optimist ce îi însuflețește pe eroi, în clipele lor cele mai grele. „Frunzele roșii sînt oamenii, inimile lor. Și ei trebuie să strîngă într-o singură familie, pentru ca să trăiască cu toții liberi și fericiți". Acest adevăr pentru care au luptat comuniștii ca Andrei Metelski este în zilele noastre o puternică și luminoasă realitate.

Alice Mănoiu

Reflector

Pe adresa comitetului de organizare a Festivalului internațional al filmului, care se va deschide la 3 august la Moscova, au început să sosească scrisori prin care cineasții din diferite țări își exprimă dorința de a lua parte la marea competiție cinematografică. Și-au anunțat pînă acum participarea la festival Anglia, Finlanda, R. Cehoslovacă, R. P. Ungară, Japonia, Republica Federală Germană. Organizația Națiunilor Unite va prezenta la festival filmul documentar „Energia și omenirea".

La invitația Uniunii cineasților sovietici, cineastul francez Jean Paul le Chanois a vizitat U.R.S.S. Într-un articol publicat în revista „Nouvelles de Moscou" oaspetele francez își împărtășește impresiile din această călătorie, subliniind utilitatea contactelor pe care le-a stabilit cu regizorii de filme, autorii de scenarii și actorii din

Moscova și Leningrad. J. P. le Chanois își exprimă admirația față de bogata viață artistică din cele două orașe. El relevă jocul tînărului Hamlet sovietic (actorul M. Kozakov), măiestria spectacolelor de marionete ale lui Serghei Obraztsov, înalta artă a balerinilor leningrădeni, ca și importante realizări ale cinematografului sovietic.

La Institutul pedagogic din Leningrad studiază mulți tineri din regiunile extremului nord sovietic — evenci, iukaghiri, itelmeni, ciucci, neneți, komi. Din acești tineri este alcătuit originalul ansamblu studentesc leningrădean de cîntece și dansuri „Aurora boreală". În repertoriul ansamblului figurează dansul neneț „Tăbăcirea pielor", dansul iakut „Cositul", suita „Aurora boreală" în care cei 70 de artiști execută diferite cîntece și dansuri ale popoarelor din extremul nord, ș.a.

Dansul bașkir „Ștregărițele"

„Traviata", „Rigoletto", „Lakmé"

În peisajul actualei stagiuni muzicale, scurtul turneu al sopranei sovietice Bella Rudenko, laureată a Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Moscova și a Concursului internațional de canto de la Toulouse, se înscrie printre evenimentele care au rezervat publicului și specialiștilor deosebite satisfacții. La București ca și la Cluj, opinia iubitorilor de muzică a fost unanimă în recunoașterea calităților vocale ale tinerei cîntărețe, cărora li se adaugă un joc de scenă nuanțat, emoționant. „A fost o Gildă fermecătoare, plină de

puritate"; „În rolul Violetei, Bella Rudenko a fost extrem de convingătoare..". Criticii noștri de specialitate au consacrat cronici foarte elogiase spectacolelor cu operele „Rigoletto" și „Traviata", în care soprana sovietică a interpretat cele două roluri atît de cunoscute. Am încercat să-i relatez cîteva din aceste aprecieri, cu prilejul întîlnirii noastre la O.S.T.A. Mi-a spus simplu, zîmbind:

— Aveți un public cald, receptiv. Aceasta înseamnă mult pentru un artist, îl stimulează să dăruiască personajului tot ceea ce are mai bun. Și, apoi, m-am simțit foarte bine în compania interpreților celor două spectacole. Pe Valentin Teodorian, partenerul meu din „Traviata" îl cunoscusem încă la Kiev, cu ocazia turneului său. Cu aceleași prilejuri am cunoscut și alți valoroși cîntăreți romîni ca Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Ladislau Konya. De data aceasta, aș putea spune că m-a impresionat în mod deosebit jocul baritonului Petre Ștefănescu-Goangă, care este un Rigoletto uimitor.

— Ce impresie v-a făcut spectacolul de la Cluj?

— Dintre cele mai plăcute. Și acolo am întîlnit un public entuziast, iar colectivul de cîntăreți cu care am lucrat m-a înconjurat cu multă dragoste și prietenie. Regret că timpul nu mi-a permis să cunosc mai bine nici Clujul, nici frumoasa dumneavoastră capitală.

— Ce roluri interpretați pe scena operei din Kiev?

— În operele lui Verdi, în afara rolului Gildei și al Violettei, dețin și rolul lui Oscar din „Bal mascat". Interpretez apoi pe Rosina din „Bărbierul din Sevilla" de Rossini, pe Natașa Rostova din „Război și pace" de Prokofiev, iar în opera compozitorului ucrainean Maiboroda, „Milana", o intru-chipez pe Iolan, o fată maghiară... Sînt roluri foarte diferite pentru o soprana de coloratură, și aș putea spune că fiecare mă atrage, mă pasionează.

— Stagiunea aceasta se apropie de sfîrșit. Ce proiecte aveți pentru iunile următoare?

— După obișnuita vacanță mă așteaptă o muncă intensă. Colectivul nostru pregătește două premiere. Prima, cu opera „Eneida", a compozitorului clasic ucrainean Lisenko, după libretul scriitorului Kotlearevski, inspirat firește de epopeea antică. Vom începe în același timp repetițiile cu opera „Lakmé" de Delibes, în care voi deține rolul titular. Este un personaj la care țin foarte mult. Vor fi apoi reluate unele spectacole din actuala stagiune. Pe lîngă aceasta, am fost solicitată de studioul cinematografic din Kiev să fac probe pentru un film. Dar despre acest lucru e prematur să vorbesc. Deocamdată e numai un proiect.

— ... care se va realiza, fără îndoială.

Maria Cosmetatos

Ultimul cuvînt al tehnicii cinematografice

Circorama

Pe teritoriul Expoziției de la Moscova se ridică o construcție rotundă, asemenea unei clădiri de circ. Aici se va deschide primul cinematograful panoramic circular din Uniunea Sovietică.

Sala, de formă circulară, va fi prevăzută cu un ecran, de asemenea circular. Rularea filmelor se va face cu ajutorul a 11 aparate de proiecție. Spectatorul va avea iluzia că se află el însuși în centrul acțiunii filmului.

În cinematograful panoramic circular spectatorul are posibilitatea să vizioneze un anumit fragment — care i se pare mai interesant — din priveliștea ce i se oferă. De pildă, dacă în timpul filmării operatorul a înaintat într-o anumită direcție, spectatorul care va privi în aceeași direcție va avea impresia că se mișcă el însuși. În același timp, el poate privi și lateral, de unde i se va oferi priveliștea pe care ar fi admirat-o dacă ar fi asistat la filmare alături de operatori.

O altă particularitate a cinematografului panoramic circular este aceea că poate prezenta și întîmplările ce se petrec la înălțimi. Pentru aceasta, sala este prevăzută cu un ecran în formă de trunchi de con instalat deasupra celui cilindric.

Un grup de regizori și operatori de la Studioul central de filme documentare a și început să realizeze la primul film experimental pentru cinematograful panoramic circular. Imaginile se iau din tren, mașină, hidroglisor, avion și helicopter.

În noul cinematograful sunețele vor fi emise de pe toată suprafața ecranului, precum și din tavan și dușumea.

Darea în funcțiune a noului edificiu cultural este prevăzută pentru sfîrșitul lunii iunie.

I. P.

Răspundem cititorilor

„Am citit adesea în ziare despre anomalia magnetică de la Kursk. Aș dori să aflu câteva amănunte în legătură cu acest fenomen” — ne scrie tovarășa Pană Rada.

Anomalia magnetică de la Kursk

Anomalia magnetică de la Kursk — cea mai puternică de pe întregul glob pământesc — se întinde pe teritoriul regiunii Kursk și al raioanelor învecinate. Anomalia constă în deosebirea dintre valorile elementelor magnetice din această regiune, și cele normale. Pe teritoriul anomaliai magnetice de

la Kursk există o serie de poli magnetice locale. În aceste locuri înclinația magnetică este egală cu 90 grade, iar acul magnetic fixat pe axa verticală rămâne neschimbat la orice azimut.

În regiunea anomaliai magnetice de la Kursk valorile declinațiilor magnetice oscilează între zero grade și ± 180 grade. Cauza acestui fenomen o constituie existența unor depozite geologice de mase uriașe de cuarțit feros, aparținând formațiunilor din Precambrian. Pentru prima oară, anomalia a fost constatată de savantul rus P. B. Inohodțev în anul 1783. Primele lucrări planificate de prospecțiune au început în anul 1919.

În legătură cu sporirea continuă în U.R.S.S. a extracției de minereu de fier, planul septenal prevede punerea în valoare de noi zăcăminte, mai ales prin exploatarea în carieră, în regiunea anomaliai magnetice de la Kursk.

„V-aș rămiine îndatorat dacă mi-ați răspunde la rubrica dvs. cum reglementează legislația sovietică dreptul la moștenire” — ne scrie tov. Nicolae Cochinescu student la Facultatea de Științe Juridice din Capitală.

Dreptul la moștenire

Legislația sovietică prevede succesiunea testamentară și succesiunea legitimă. În caz de absență a moștenitorilor, averea devine proprietatea statului.

Uneori, se ivesc însă mai mulți moștenitori. Au, aceeași, după lege, cu toții dreptul la moștenire? Codul civil sovietic prevede trei categorii de moștenitori, și anume copiii și soția defunctului, părinții acestuia, dacă sînt în viață, precum și alte persoane inapte sau minore ce s-au aflat în întreținerea defunctului cel puțin timp de un an înainte decesului acestuia. În absența succesiorilor din prima categorie, sau dacă aceștia refuză moștenirea, ea revine de drept persoanelor din categoria imediat următoare, ș.a.m.d. Toți succesorii legali își împart averea defunctului în părți egale, legislația sovietică neadmițînd nici un fel de privilegiu persoanelor din aceeași categorie. Bineînțeles, prevederile enumerate mai sus se aplică numai cînd nu există legatul testamentar al defunctului.

Legea sovietică asigură cetățenilor deplina libertate de a dispune de averea personală, de a o lăsa moștenire prin legat testamentar. Testatarul nu-și poate priva moștenitorii direcți, minori sau inapți de muncă, de

dreptul lor legal de moștenire. În cazul că nu există moștenitori legali, testatarul poate lăsa averea sa oricărei persoane fizice sau juridice, după voință.

Este oare într-adevăr posibilă utilizarea energetică a fluxului și refluxului, despre care am auzit vorbindu-se mult în ultima vreme? — ne întreabă tov. Marin Dumitru, ofițer. București.

Mareele și energetica

Da. În Uniunea Sovietică au început chiar lucrări de proiectare în legătură cu captarea energiei hidraulice a fluxului și refluxului și transformarea ei în energie electrică. De-a lungul nesfîrșitului litoral al „Continentului U.R.S.S.” există porțiuni unde diferența de nivel produsă de maree ajunge pînă la 10—12 m. Foarte potrivite pentru construcții hidroenergetice marine sînt golfurile de pe coasta Mării Albe, mai ales golful Mesen. Specialiștii propun să se construiască aici o gigantică hidrocentrală în al cărei baraj de 100 km lungime (înălțime 20 m) ar putea fi instalate circa 1.500 de turbine hidroelectrice.

Caii lui Apollon și mirtoaga „războiului rece”

(urmare din pag. 1-a)

„Christian Science Monitor” consideră „americani lucizi” pe acei oameni care debitează asemenea ineptii. Numai într-o mîntie înfierbîntată pot încolți asemenea idei năstrușnice.

Nu e greu, totuși, de înțeles de ce reacționarii de peste ocean sînt furioși. Ei nu pot suferi cîi lui Apollon. Pretutîndeni pe unde trece carul cu slujitorii artei răsună aplauze jurtunoase, se simte suflul fierbințe al prieteniei, se topește sloiurile „războiului rece”. Cum, dar, să nu strige: „Înapoi!” dușmanii prieteniei între popoare!

La prima vedere s-ar părea că „Christian Science Monitor” condamnă cuvîntările acestor gentlemani „lucizi”. Chipurile, ziarul nu este împotriva schimbărilor culturale. E de ajuns să studiezi însă mai atent articolul ca să simți și aici coada mirtoagei „războiului rece”.

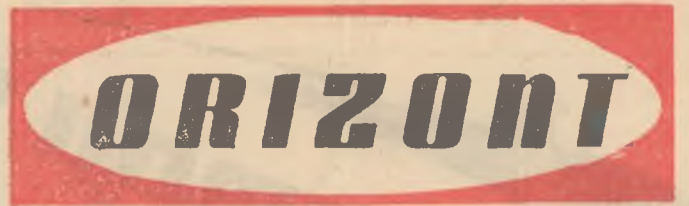
Schimbările de delegații culturale, scrie gazeta, „constituie un comerț echitabil de cai și nu trimțerea de cai troieni”. E de reținut tupeul acestor ziaristi, care vorbesc despre artă în limbajul unui geambaș. De altfel, în America, unde cuvintele „cultură” și „business” sînt deseori sinonime, jargonul acesta nu e ceva neobișnuit.

Ce fel de cai intenționează să vîndă Uniunii Sovietice „Christian Science Monitor”? Potrivit ziarului, acest cai trebuie „să lumineze (1) poporul sovietic”, „să sporească presiunea” asupra guvernului sovietic și să obțină în același timp „date informative prețioase”. E lîmpede că este vorba de aceeași mirtoagă a „războiului rece”.

Schimbările culturale constituie o punte între popoarele Americii și Rusiei. În U.R.S.S. și în S.U.A. această imagine a devenit curentă. Fie deci ca pe această punte a prieteniei să galopeze caii lui Apollon. Mirtoaga „războiului rece” n-are ce căuta aici. Cu ea nu ajungi departe!

La același cai nu pot fi înhamăți alături un cai și un cerb frămîntînd, spunea Pușkin.

Cu atît mai mult e cu neputință să înhami la carul artei mirtoaga „războiului rece” alături de caii lui Apollon.

Micile mari probleme

Poate că unul din aspectele cele mai caracteristice ale vieții sovietice de astăzi este pasiunea cu care opinia publică dezbate problemele de interes obștesc, fie ele de primă importanță sau mai mărunte. Zilele trecute, de pildă, „Izvestia” consacră un întreg „subsol” scrisorilor primite de la cititori în legătură cu aspectul exterior al îmbrăcămînții. Ultimul număr din „Ogoniok” vine cu noi completări la o discuție inaugurată acum cîteva luni de aceeași revistă, sub titlul generic: „Sînteți bine deserviți?”

În reportaje succesive, revista a căutat să afle părerea moscoviților despre felul cum sînt deserviți de către fabricile-bucătărie, în hoteluri, gări, ateliere de croitorie... În reportajul despre fabricile-bucătărie, apărut în martie, revista a cerut, de pildă, să se acorde mai multă atenție acestui tip de întreprindere de alimentație, care se instalează tot mai temeinic în viața sovietică.

Cum era de așteptat, semnalul critic al revistei n-a rămas fără ecou.

În legătură cu această chestiune vice-președintele Comitetului executiv al Sovietului din Moscova a scris redacției „Comitetul executiv al Sovietului din Moscova a hotărît să construiască în cursul septenalului 1.660 de întreprinderi de alimentație publică. Două sute din ele, între care 60 de bucătării pe lingă blocuri vor fi deschise încă în cursul acestui an...”

La rîndul lui, I. Loveiko, arhitectul șef al orașului Moscova, a explicat: „Biroul special de arhitectură și construcții a fost însărcinat să elaboreze proiecte tip de case, prevăzînd ca acest fel de bucătării să intre organic în componența microraiioanelor. În afară de asta, în clădirile de tip hotel pentru familii mici și pentru o singură persoană, care se construiesc acum la Moscova, se prevede ca bucătăriile colective să fie în așa fel amenajate încît să se poată ușor ajunge la ele din orice apartament”.

Și a mai răspuns și V. Zaharov, șeful Direcției de alimentație publică din Ministerul Comerțului al R.S.F.S.R. Dar nu asta este, ni se pare, în primul rînd semnificativ.

Ci împrejurarea că toate acestea laolaltă mărturisesc cum nu se poate mai bine o altă fațetă a realității sovietice și anume: democratismul socialist în acțiune.

Părerile unui economist american

In clipa de față, Uniunea Sovietică este vizitată de un economist american. Venind din New-Delhi, oaspetele a

fost mai întîi în Asia centrală sovietică, a făcut un popas de cîteva zile la Moscova, iar apoi a plecat în Gruzia și Ucraina, urmînd să-și sfîrșească călătoria la Leningrad.

Dl. John Kenneth Galbraith nu întreprinde o simplă călătorie de agrement, ci una de informare și de aceea observațiile pe care le-a împărtășit unui ziarist în cursul șederii la Moscova — au mai mult decît prețul unor impresii personale, au o valoare de document.

„Ar fi greșit să se creadă — a declarat dl. Galbraith — că economiștii americani pun la îndoială capacitatea poporului sovietic de a împlini ceea ce și-a propus... Sînt dintre cei care iau în serios planurile economice ale rușilor; chiar înainte de a veni în Rusia, n-aveam nici o îndoială că planul septenal este o dovadă a sincerității intențiilor lor. La urmurmei nu-i cel dintîi plan al vostru”.

În Asia centrală sovietică, economistul american a vizitat Tașkentul, Samarkandul și Alma-Ata. Și cu toate că a ființat să precizeze de mai multe ori: „Am venit ca persoană particulară, nu oficial”, vorbind despre cele văzute în Asia centrală a adăugat totuși: „Mă interesează dezvoltarea economiei; sub acest raport Alma-Ata, oraș pînă nu de mult înapoiat și acum transformat într-un centru industrial modern mi-a produs o impresie extrem de puternică”.

Profesorul american a avut întrevederi cu economiști sovietici, dar a fost și la teatru, a vizitat universități la Moscova și în Kazahstan, dar a ființat să vadă și o uzină de automobile și, după cîte a declarat, a fost foarte impresionat de marele număr de oameni de știință sovietici care vorbesc limba engleză.

La prima vedere s-ar putea spune — și nu fără dreptate — că Galbraith... nu descoperă America. Risipirea prejudiciilor absurde merită, însă, totdeauna salutată. Cu atît mai mult, cu cît din cercurile economiștilor americani s-au răspîndit de atîtea ori, cele mai sfruntate neadevăruri despre Uniunea Sovietică.

Auto-educare

Problema încurajării apariției și dezvoltării caracteristicilor morale caracteristice în Uniunea Sovietică sub cele mai diverse aspecte.

Zilele trecute, C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de miniștri al U.R.S.S. au adoptat, de pildă, o Hotărîre specială în legătură cu auto-deservirea elevilor în școli și instituții de învățămînt superior. Despre ce este, de fapt, vorba? Tineretul studios va fi îndemnat să asigure singur curățenia sălilor de curs, să aibă grijă de păstrarea și repararea materialului didactic, de ordinea în curțile de pe lingă școli și pe terenurile sportive ale acestora, să facă de serviciu la bufetele și cantinele școlare, să cultive legume sau fructe etc. Elevii din școlile-internat și studenții din cămine se vor îngriji de asemenea, de curățenia băilor, vor participa la distribuirea mîncării în cantine, își vor curăța îmbrăcămîntea și-și vor spăla obiecte mărunte etc.

Aceasta este latura practică, dar nu cea mai importantă a problemei, dacă ne ghidăm chiar și numai după multele precizări pe care le cuprinde Hotărîrea în ce privește sfera ei de aplicare — să se ființat seama de vîrstă, de sex, de posibilitățile fizice ale elevilor și tinerilor, de condițiile de igienă și ocrotire a sănătății lor.

Este evident că ceea ce se urmărește, în primul rînd, este cultivarea de timpuriu a respectului pentru muncă și pentru cel ce o îndeplinește.

750.000 de vizitatori

În răstimpul celor patru luni cît a funcționat, în întreaga țară, expoziția „U.R.S.S. în plin avînt al construirii comunismului” a fost vizitată de sute de mii de vizitatori. Machetele celor trei sateliți artificiali lanșați în cosmos de savanții sovietici, precum și materialele explicative prezentate au stîrnit interesul deosebit și admirația vizitatorilor.

Deschisă la 12 februarie a. c. în sala Dalles din Capitală, unde a funcționat timp de 3 săptămîni, expoziția a fost vizitată de 155.000 cetățeni. Apoi, în orașele Ploiești, Hunedoara, Craiova, Petroșani, Timișoara, Orașul Stalin, Cluj, Onești etc., expoziția a fost vizitată de aproape 600.000 cetățeni.

Cu miile se pot număra semnăturile și cuvintele calde de apreciere înscrise de vizitatori în cele 5 volume ale „Cărții expoziției”. Răsfoind-o, întîlnești aprecieri provenite de la muncitori și savanți, de la tineri și vîrstnici. Un public divers ca profesii și vîrste, dar interesat să cunoască cît mai bine realitatea sovietică. Nesfîrșite erau coloanele vizitatorilor care, cu trenuri speciale și în excursii cu autobusele, seseau din orașele apropiate să vadă expoziția. Succesul expoziției „U.R.S.S. în plin avînt al construirii comunismului” constituie încă o dovadă a interesului pe care poporul român îl nutrește față de epocalele realizări ale Uniunii Sovietice.

Soarta emigranților

(urmare din pag. 5-a)

În orașul Cealna din Karelia, unde locuiește Kivipello, sînt străzi întregi formate aproape exclusiv din casele proprii ale foștilor emigranți. În America, copilăria și tinerețea lor s-au scurs cu teama permanență a zilei de miine, a lipsei de adăpost. Și Lauri Kivipello a dorit, ca atîția alții, să aibă o casuță a lui dar ca atîția alții, dorința sa a rămas un vis neîmplinit. Căci acolo „sfîntă” este doar proprietatea privată a celor avuți...

Mulți dintre repatriații karelieni au ajuns la vîrsta pensiei. Banii pe care îi iau le asigură o bătrînețe liniștită, un trai indestulat.

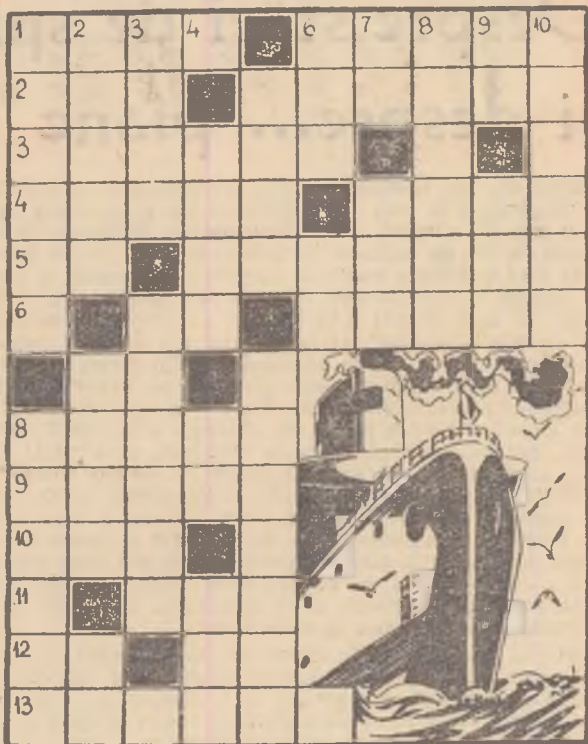
Pensionarul Ian Ianson a scris despre toate acestea unui bun prieten al său, care locuiește în statul Florida (S.U.A.). În cuvinte simple i-a arătat că plătește lunar pentru chirie 13

ruble. (în America chiria înghite o treime din salariul unui muncitor) că la magazine poate cumpăra tot ce-i poftesc înima, că Petrozavodskul, capitala Kareliei, și-a vindecat complet rănilor, pricinuite de război... Scrisoarea aceasta a fost un adevărat eveniment pentru conaționalii de peste ocean. Prietenul lui Ianson a trimis-o redacției unui ziar finlandez din statul Wisconsin, iar de acolo scrisoarea a luat drumul redacției ziarului „Vapaus” din Canada.

În America, Sirkka Rikka a fost vînzătoare într-un magazin. De mică o pasiunea muzică. Dar abia în patria ei sovietică Sirkka Rikka și-a văzut împlinit visul de a deveni cîntăreață.

În articolul său, V. Golant citează numeroase alte exemple asemănătoare. Din toate acestea se desprinde o singură concluzie: în patria sovietică și numai aici, emigranții de ieri au găsit ceea ce au căutat zadarnic peste mări și țări — un trai demn și civilizată.

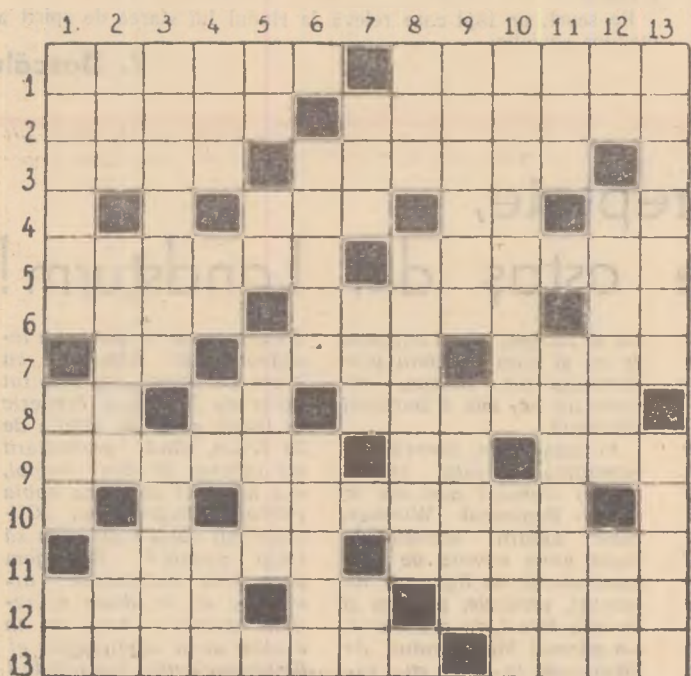

ORIZONTAL: 1) Cea mai pitorească stațiune de pe coasta răsăriteană a Mării Negre, unde în ianuarie înfloresc trandafirii. — Stațiune balneară situată la sud de precedentă. 2) Ulan..., centrul republicii Buriat-Mongole — Capitala republicii Adjar, punctul terminus al căii ferate transcaucaziene la Marea Neagră. 3) Port maritim și fluvial la gurile Niprului. 4) Pănitut... marinăresc. — Apele acestei mări udă împreună cu cele ale Mării Negre fermecătoarea Crimee. 5) La marginea mării... — Bogăția Donbassului, forța motrice din pintecele vapoarelor. 6) Gamă cu 3 bemoli la cheie — Mătase (lucioasă și netedă). 7) Comparativ. 8) Noul frate al... Constanței! 9) Călătorie plăcută! 10) Cai dobrogeni. 11)... Lugojana. 12) O notă care înnoadă ideile —

De la (od.). 13) Perla litoralului românesc. VERTICAL: 1) Stațiune de cură, capitala Abhază de pe coasta Mării Negre. — Port pentru exportul de produse petrolifere, la nord de Soci. 2) Perla Sudului, prima escală în croaziera pe Marea Neagră. — Adăpost de pinză pe malul mării. — Acolo a stat intermițat Monte Cristo. 3) Colac. — Mama... Constanței! 4) Povara docherilor. — Alișie. — Pachet de vală într-o marină de Știubei. 5) Vas de lemn. — În baia de soare, turiștii stau în șezlonguri pe covetă. 6) Comună franceză lângă Pan. — Curle! 7) Atanasie. — Dimie. 8) Incintătoare stațiune balneară la 16 km. est de Ialta. 9) Vilcea sau Sărat — Organizează croaziere pe Marea Neagră. 10) Ca și cum ar fi în realitate.

Vorbe cu tîlc

ORIZONTAL: 1) Ciuperca... de șters tabla. — Odaie... pentru automobile. 2) Metal... proverbial. — Gamă în... simfonia metalurgică. 3) Animal... de bărbierit. —... Și niște animale născute din gaze articulate. 4) Armă... pentru mecanisme. — Cal sucit! — Tăcere... Ștefan! 5) Nună mică. — Culoare... comestibilă. 6) Nu are rădăcină, dar se încarcă de fructe! — Leagăn... natural. — În șir! 7) Igor s-a oprit la jumătatea drumului! — Neamul lui Othello. — Corsetul ostașilor medievali. 8) Ii trece coada prin ureche! — A trei jemețe. — Se manincă și la propriu și la figurat. 9) Grindină... pe dinți. — În mijlocul unui atac! — Cînd e lungă, face noduri (pl.). 10) Concert gratuit... în pădure. 11) Răpînd-o pe Elena, a făcut o greșală... capitală. — Plantă cu... tiv sau planta cucului. 12) Ruda care vine în iunie. — Nu se spînte așa unui necunoscut! — Unitate de... transport. 13) Cîntăreți cu aripi... — Palmipede... pentru plata daturilor.

VERTICAL: 1) Mamțer vestimentar. — Oglinda lui Narcis. — Extremele în vis! 2) Plantă... entuziasmată. — Perniță cu ace... mișcătoare. — Cea mai veche invenție... la o pușcă. 3) Prin soare! — Zgîrciți... din evul mediu. 4) Fata din temel — Spărgător de lemne în... 994 — Lega vorbele lui Ovidiu! — Cameleon... în apă clocotită. 5) Tata la început și la sfîrșit și chiar la jumătate. — Cu ciocul urzește, cu coada mpleteste. — Le plătești ca să faci inconjurul lumii. 6) Strică treaba. — Aceste... la lași. 7) Baltă... pentru unghii. — Vorba lui Pristanda: curat sucit! — Albul de do. 8) Imp ejurare... pentru o funcțiune sintactică. — Sat... de vară. 9) Umblă pe trei cărări. — Incălțămînte... radiofonică. 10) Italiancă... pentru lenjerie. — Primul om-pasăre. 11) Iți închide ochii. — Premiza piinii. 12) Litera din rouă! — Nu are nevoie să-l înveți cum să se poarte. — Tot în poezia lui Topirceanu. 13) Indicație pentru... fantomă. — Secretul palindromic al jemeții.

Filatelie

PRIMELE GOSPODĂRII AGRICOLE COLECTIVE

Anul acesta se implinesc zece ani de la înființarea primelor gospodării agricole colective în țara noastră. Cu acest prilej, poșta pune în circulație o emisiune poștală formată din 9 valori: 8 mărci a câte 55 bani și una de cinci lei. Mărcile acestei emisiuni, parte de format orizontal, parte vertical infățișează diverse aspecte ale dezvoltării agriculturii socialiste în patria noastră. Avînd în vedere importanța evenimentului, această serie va fi tipărită în tiraje mari, mărcile ei urmînd să înlocuiască în bună măsură mărcile din seria uzuală folosite în momentul de față.

PAȘARI, PLANTE...

Filateliiștii pasionați de tematicile floră și faună își vor putea îmbogăți în curînd colecțiile cu două noi serii ce vor fi emise de poșta R.P.R.

Prima emisiune, infățișînd păsări aparținînd faunei țării noastre, va fi compusă din zece valori. A doua, cuprînzînd, de asemenea, zece valori, va prezenta diferite plante medicinale.

Ambele serii, imprimate în heliogravură în mai multe culori, vor avea un aspect deosebit de atrăgător.

IN AFRICA LIBERĂ

Recent, în toate țările africane libere a fost sărbătorită „Ziua libertății”, zi de luptă pentru eliberarea tuturor popoarelor africane subjugate.

Cu acest prilej, în Ghana a fost pusă în circulație o marcă poștală infățișînd harta Africii proiectată pe glob și însoțită de inscripția „Ziua libertății Africii”, precum și de drapelele statelor africane care și-au dobîndit independența: Etiopia, Liberia, Libia, Ghana, Guinea, Maroc, Republica Arabă Unită și Tunis.

SĂ FERIM MĂRCILE DE UMEZEALĂ!

Nu sînt rare cazurile cînd colecționarii de mărci din regiunile cu clima umedă constată că unele piese gumate din colecțiile lor s-au lipit între ele de celofanul poștelor, sau chiar de foile clasoarelor și alburmelor. Procesul de dezlipire duce deseori la deteriorarea mărcilor. Paguba cea mai mică ar fi atacarea gumei, dar de multe ori au de suferit și desenele mărcilor, ba chiar și clasoarele.

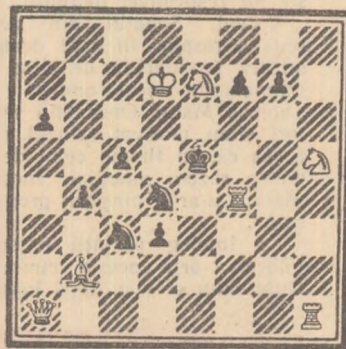
În asemenea situații, o primă recomandare este aceea de a păstra clasoarele și albumele în poziție verticală, astfel ca foile să nu stea presate. O a doua recomandare este aceea de a pudra partea gumată a mărcilor cu un strat foarte subțire de pudră de talc. Această măsură este indicată mai ales în cazul mărcilor rînduite în poșete și a căror gumă vine în contact cu celofanul.

În fine, o ultimă măsură ar fi aceea de a așeza în dulapul sau în sertarul în care sînt păstrate mărcile o farfurie cu clorură de calciu, substanță care absoarbe umiditate din mediul înconjurător.

ȘAH

PROBLEMA NR. 47

N. Zabelin (Ve'iki Ustiug) Publicată în „Șahmatî” v. S.S.S.R. 1958

Mat în 2 mutări

(Alb: Rd7, Dal, Tf4, Th, Nb2, Ce7, Ch5. Negru: Re5, Cc3, Cd4, Pp. a6, b4, c5 d3, f7, g7.)

SOLUȚIA STUDIULUI NR. 7

În poziția inițială a studiului lui T. Gorghiev (Alb: Re8, Nb5, Ch2, Pd5. Negru: Rc8, Th4, Ca8. Remiză) calul alb este atacat și nu poate fi salvat prin 1.Cf3 din cauza 1... Te4+ urmat de Tf4+. De asemenea, nu merge încercarea 1.Na6+ Rc7 2.d6+ din cauza 2...R: d6 3.Cf3 Cc7+ și negrul câștigă. Albul obține remiza printr-o combinație interesantă: 1. Nd7+! Rc7 2. Cg4! (Calul se salvează, în schimb se pierd nebulul) 2... Th8+ 3. Re7 Th7+ 4.Rf8! T:d7 (4... R:d7 5: Cf6+) 5.Cf6! (Acum turnul negru este prins). 5... Td8+ 6. Re7 Rc8 (La mutările turnului pe linia a opta înaintează pionul cu șah) 7.d6 Cb6 (S-ar părea că acum albul nu mai poate face nimic) 8.d7+! C:d7 9. Ce8! și acum, oriunde ar muta calul negru, urmează 10. Cd6+ și șah etern pe cîmpurile e8 și d6. O poziție finală originală!

CUM JOACA TINERELE ȘAHISTE SOVIETICE

Ultimul campionat feminin al U.R.S.S. a scos în evidență progresele înregistrate în ultimul timp de către tinerele jucătoare sovietice. Este de ajuns să arătăm că deținătoarea titlului de campioană mondială, Elisabeta Bikova, nu s-a putut clasa decît pe locul VI, fiind întrecută de jucătoare tinere ca Zatulovskaia și Gavrindașvili. De asemenea, în prima jumătate a clasamentului au apărut nume noi ca Ceikovskaia și Kușnik, jucătoare care fără îndoială vor avea un cuvînt de spus în viitoarele campionate.

Stilul de joc și talentul acestor noi forțe ale șahului feminin sovietic au putut fi apreciate din partidele jucate în ultimul campionat.

Incheind la ADAS ASIGURĂRI DE VIATĂ realizati.

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- și participati la tragerile lunare de amortizare

In curînd pe ecranele Capitalei

O producție a studioului „A. Dovjenko” din Kiev

Săgeata albastră

Scenariul: V. CERNOSVITOV V. ALEXEEV

Regia: LEONID ESTRIN

Imaginea: A. PIȘCIKOV

Muzica: V. KIRPANI

cu

A. GONCEAROV, G. OSTAȘEVSKI, N. MURAVIOV, I. BOGOLIUBOV, K. BARTĂȘEVICI, I. PEREVERZEV, O. KUZNEȚOVA, N. GNEPOVSKAIA, P. LUSPEKAEV, A. ALEXEEV

Răutatea și prostia au trecut pe aici...

Dacă acest citat din Heine ar fi fost înscris pe frontispiciul clădirii Senatului din bătrînul oraș vest-german Lübeck, el ar fi putut servi de minune drept simbol respectivei instituții...

Recent, Senatul din acest oraș a respins în mod demonstrativ propunerea de a se da gimnaziului local numele lui Thomas Mann. Onorabili senatori și-au motivat refuzul prin aceea că, în timpul celui de al doilea război mondial, Thomas Mann „și-ar fi pingărit propriul cuib”.

Ce înțeleg părinții orașului Lübeck prin aceste cuvinte? După cum se știe, după înscău-

partidului lui Adenauer sînt unul și același...

Ș-acum reversul medaliei. Dacă în Republica de la Bonn corifeii literaturii sînt supuși discriminării, în schimb nuli-tățile literare patente aparținînd fostului stat major ideologic al lui Goebbels sînt ridicate în slăvi. Astfel, în R.F.G. a avut loc recent sărbătorirea scriitorului și criticului literar Adolf Barthels, rasist și nazist notoriu, a cărui ocupație predilectă pe vremea lui Hitler era de a denunța pe scriitorii germani progresiști. Ca să ne edificăm asupra concepțiilor acestui scriitor este suficient să arătăm că

Putere

narea la putere a lui Hitler, Thomas Mann a emigrat în America, stabilindu-se în California, de unde a luptat cu dirigenie împotriva barbariei fasciste și a ațîțitorilor la război. Iată deci cum în limbajul adepților din Lübeck ai lui Adenauer, a lupta împotriva hitlerismului înseamnă „a-ți pingări propriul cuib”.

Prin atacul lor ignobil împotriva memoriei lui Thomas Mann, remarcabil reprezentant al literaturii germane, reacționarii din Lübeck n-au făcut decît să-și dovedească afinitatea cu Hitler și Goebbels. „Cine n-a aflat încă, să aștepte acum — scrie ziarul berlinez „Morgen” — Deși penele din care s construite sînt diferite, cuibul lui Hitler e comp. ca și cel al

Barthels vedea în național-socialism „salvarea Germaniei”. De altfel, susnumitul scriitor se număra printre cei mai activi colaboratori ai ziarului fascist „Völkischer Beobachter”.

Asemenea „merite” reacționarii vest-germani nu le disprețuiesc. La Wesselburen, orașul de baștină al lui Barthels a avut loc ceremonia depunerii unor coroane de flori pe mormîntul scriitorului.

Socoteala de acasă nu se potrivește însă cu cea din țirg... Sub presiunea opiniei publice, în special a celor oprimați sub regimul nazist, Ministerul Culturii din landul Schleswig Holstein s-a văzut nevoit să schimbe denumirea școlii din Wesselburen, care pînă atunci purta numele lui Barthels.

Un harakiri în Parlament

„Regulamentul Adunării Naționale nu trebuie confundat cu regulamentul unei unități militare...” Cuvintele acestea pline de minie și amărăciune au răsunat de la tribuna Parlamentului francez, în sala palatului Bourbon. Cu aceste cuvinte radicalul Broque, deputat în Adunarea Națională, s-a ridicat împotriva noilor uneltiri anti-democratice ale cercurilor conducătoare din Franța, care au

mai datorează existența? Un alt cititor declară la rîndu-i: „Drepturile în Republica noastră sînt la fel de iluzorii ca o sticlă de limonadă, închisă într-o vitrină pentru consumatorul însetat”.

Deputații reacționari care, în actuala Adunare Națională constituie majoritatea, au fost însă de acord să renunțe la drepturile lor tradiționale și să se mulțumească cu rolul de simpli „figuranți”. Mai mult decît atît, Deputații de dreapta s-au arătat gata „să se abțină” nu numai de la elaborarea proiectelor de lege privind îmbunătățirea situației oamenilor muncii, dar și de la adoptarea unor rezoluții în care să țină seama de drepturile alegătorilor.

Un veritabil harakiri în palatul Bourbon, așa a denumit „L'Humanité” reacționara hotărîre de a se limita pînă la desființarea drepturilor deputaților din Adunarea Națională franceză.

Diplomați la teighea

Comerțul și diplomația merg mină în mină. Lucru firesc, dacă ținem seamă că în sfera de activitate a diplomaților intră, inevitabil, și problemele cu caracter comercial. Se pune însă întrebarea: în ce limite și sub ce forme?

Pînă acum, lucrurile au fost mai mult sau mai puțin clare. Pînă cînd ambasada Statelor Unite la Roma a deschis, în capitala Italiei, cinci cafenele și magazine.

În cafenelele și magazinele ambasadei S.U.A. cumpărătorii își pot procura cafea, diferite băuturi răcoritoare și alcoolice, italiene și din import, tulun, să-

pun de rușe și de toaletă, parfumuri, piine și macaroane, discuri, ba chiar și benzină. Toate aceste bunătăți magazinele le vînd la un preț mult mai scăzut decît cel obișnuit căci, potrivit legilor în vigoare, ambasada este scutită de taxe vamale. Folosindu-se de această înlesnire, ambasada concurează cu succes comerțul indigen.

Recent, ziarele italiene au publicat scrisoarea unui grup de negustori, în care aceștia arată că nu au primit nici un răspuns la plîngerea care au adresat-o Ministerului Afacerilor Externe al Italiei în legătură cu comerțul ilicit practicat de ambasada americană.

Comentînd acest fapt, ziarul italian „Paese sera” face unele pronosticuri pline de ironie. La Roma, „dublă capitală” a Italiei și Vaticanului — scrie ziarul — există mai multe ambasade decît creșe. De asemenea, în fiecare oraș mai mare există cel puțin două consulatate. Dacă exemplul american va fi urmat și de alții, cum deseori se întîmplă, într-o bună zi o să ne trezim într-o lume diplomatocomercială cu totul neobișnuită. Vom citi atunci, de pildă, re-

clame de neon cu următorul text: „Cele mai bune stufe găsiți la ambasada engleză”, sau „Au sosit trufandale la ambasada franceză; în sfîrșit, coniacul a devenit accesibil tuturor”...

Cît despre negustorii italieni, aceștia, după ce-și vor plăti impozitele, o să-și închidă prăvăliile și cu asta criza micilor comercianți va fi rezolvată o dată pentru totdeauna!...

(Din „Literaturnaia gazeta”)

Despre stări de spirit și despre... piane

Zilele trecute, agențiile de presă occidentale au anunțat că 28.000 de funcționari ai unui stat occidental nu și-au primit salariile pe luna mai. La sfîrșitul acestei luni, balanța financiară însumase un deficit de 76 de milioane de dolari, iar pînă la 30 iunie a.c. — dată cînd se încheie exercițiul bugetar — se crede că acest deficit va ajunge la 110 milioane. Guvernatorul statului a caracterizat situația în care se află administrația sa drept „un dezastru național de prima mărime”. Golul bugetar n-a putut fi umplut nici în urma avansului primit de administrație din partea lui General Motors și a altor mari companii aflătoare pe teritoriul statului, nici mulțumită împrumutului primit din partea băncilor locale în schimbul ipotecării taxelor plătite de studenții celor două universități... Dar, apropos, statul se numește Michigan, cu capitala Detroit, și este unul din cei 49 de componenți ai Statelor Unite ale Americii. (Acum, ce e drept, e drept: în Minnesota, pasivul e mai mic, de numai 41 de milioane. Dar, pe de altă parte, trebuie să arătăm că probleme asemănătoare au de înfruntat și multe alte administrații, din California pînă în Massachussets, din Iowa pînă în Kentucky — unde ziarele au atribuit chiar unui funcționar următoarea butadă: „Singura soluție ar fi despărțirea de Uniune și apoi solicitarea unui împrumut în străinătate”).

N-ar fi, poate, lipsit de interes să stăruim puțin și asupra cauzei care au dat naștere acestei situații. Dar nu, de asta să se ocupe economiștii, care pot s-o facă, desigur, mult mai bine! Iar noi, pentru moment, să ne mulțumim numai a arăta că într-o anchetă pe scară națională, intitulată sugestiv — nu? — „Starea de spirit a Americii se schimbă”, revista „U. S. News and World Report” a trebuit să scrie: „Brusca sporite a impozitelor locale și de stat este ca un pumn de sare zvîrlit pe rînilor contribuabililor”.

Așa, dar, contribuabilii americani singurează, iar guvernării îi tratează cu sare peste rîni. Încît, n-avem de ce ne mira dacă „starea de spirit se schimbă”.

Starea de spirit a populației este, însă, un bun barometru nu numai pentru S.U.A. ci și pentru orice altă țară. Și iată că „Izvestia” ne relatează despre o problemă arzătoare care stă la inimă multor sovietici. Căci și oamenii sovietici au probleme. Și care nu se rezolvă totdeauna de la sine și cît ai bate din palme!

Dar să vedem despre ce-i vorba. N. Taslunov, maestrul secției de bunuri de larg consum de la uzina de mașini electrice din Iaroslavl a scris ziarului că la ei în uzină sînt acum mulți oameni „care au neapărată nevoie” nu de piine, nu de carne și unt, ci de... piane. Și „Izvestia”, comentînd scrisoarea maestrului, a convenit: „Nu se poate să nu fii de acord cu cele scrise de tovarășul Taslunov. De altfel, cele relatate sînt caracteristice nu numai pentru orașul Iaroslavl. Fenomene similare pot fi întîlnite pretutindeni. În raionul de sud-vest al Moscovei s-a deschis recent un magazin specializat. În primul trimestru, magazinul a vîndut 2154 de piane și pianine, în al doilea trimestru i-au fost livrate tot atîtea, dar cererile prealabile ale moscoviților au depășit cifra de 20.000”.

Așa încît s-a ivit o problemă acută; dacă sînt 20.000 de cereri de piane numai într-un singur magazin, înseamnă că nu e armonie între cerere și ofertă. Și de aici tot soiul de implicații. Ce pîneri are Gosplanul, ce s-aude cu fabricile noi aflate în construcție de ce nu se mărește capacitatea de fabricație a celor existente ș.a.m.d.

Pe scurt, un fapt care relevă la rîndul lui starea de spirit a oamenilor sovietici.

V. Dascălu

Ai avut dreptate, încruntatul ostăș din Landsturm!

O coloană nesfîrșită de prizonieri. Cu capetele plecate, abia ținîndu-și picioarele vlăguite, pășesc împleticindu-se cuceritorii de ieri — rămășițele armatei a șasea a feldmaresalului von Paulus, încercuți și zdrobiți la Stalingrad.

— Ce ne-o mai fi așteptînd oare, domnule preot? se adresează un ofițer nazist, aflat în coloană, duhovnicului regimentului.

— N-am de unde să știu, cred însă că toate astea or să ne fie de învățătură...

— S-ar putea ca totuși să nu ne învețe nimic — repli-că încruntat un ostăș din Landsturm, îmbrăcî într-o manta zdrențuită.

Cu acest scurt dialog se încheie filmul vest-german „Cîinilor, ați vrea să trăiți veșnic?”, avînd ca temă înfrîngerea armatelor hitleriste în marea bătălie de pe Volga.

Judecînd după activitatea clementelor revanșarde aflate sub oblăduirea Bonnului, s-ar părea că profetia încruntatului ostăș din Landsturm începe să se realizeze. Unii generali ai Bundeswehr-ului, de pildă,

au și început să se comporte ca și cum în afara profesorului lor prusac, nimeni nu i-ar mai fi burdușit vreodată.

În acest sens, deosebit de semnificativă este istoria creării filmului mai sus amintit. Regizorul Wiesbar, care pentru scenele de luptă avea nevoie de un mare număr de figuranți, de tancuri, artilerie, precum și de alte tipuri de armament, s-a adresat Ministerului de Război de la Bonn cu rugămintea de a i se pune la dispoziție o unitate militară dotată cu armamentul respectiv. Această „lipsă de tact” a regizorului, care, se vede treaba, uitase de zicala că în casa spînzuratului nu se cade să vorbești de iunie, i-a mîniat de-a binele pe generalul Heusinger, inspector al Bundeswehr-ului și pe ministrul de război Strauss. Și unul și celălalt i-au trimis lui Wiesbar scrisori de protest, în care tună și tulgeră împotriva filmului, a cărui fabricație încruntatului ostăș din Landsturm începe să se realizeze. Unii generali ai Bundeswehr-ului, de pildă,

Heusinger și Strauss i-a indignat titlul filmului, cu toate că acesta s-a inspirat chiar de la regele Frederic al II-lea, care, în bătălia de la Kolin, cînd grenadierii au început să dea înapoi, s-a năpustit la ei cu sabia ridicată, strigîndu-le: „Cîinilor, nu cumva ați vrea să trăiți veșnic?” Înțelegem prea bine indignarea urmașilor de la Bonn a regelui prusac; oare nu în același scop organizează ei Bundeswehr-ul înarmîndu-l cu armele atomice și rachetă americane?

În cel privește pe Herr Strauss, acesta probabil că a interpretat cererea regizorului nu numai ca o lipsă de tact, dar și ca pe o jignire personală. Actualul ministru de război de la Bonn, fost ofițer nazist, abia de și-a putut salva pielea lingă Stalingrad. De altfel, unii afirmă că a făcut binișor cunoștință cu plumbul rusesc, iar gurile rele susțin că cicatricea pe care o are s-ar datorata unei rîni primite nu în timpul ofensivei.

Din păcate, nu este o rană pe care-o simți pe vremea rea. Altfel, mai știi, Herr Strauss s-ar fi angajat ca figurant.

Ai avut dreptate, încruntatul ostăș din Landsturm. Pe cocoșul nu-l îndreaptă decît mormîntul!

M. Sturua

SĂPTĂMÎNA